

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon šte. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 3392.

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7 — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Mesečna znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Pacifiške politične priprave

Poostreitev vojne položaja v Evropi odvrta mednarodno politično pozornost od drugih važnih področij, kjer se razpletajo nova razmerja in zapletajo dosedanja v čim dalje večje vzle. Zlasti na Pacifiku se ta čas vršijo postopno priprave, ki se more po njih soditi, da bo temu področju v bližnji bodočnosti odmerjena še važna vloga.

Dejansko sta ostala na vodah Tihega oceana samo še dva akterja, ki se udeležujeta aktivno in iniciativno borbe za premoč, tekme za uveljavljanje. Severnoameriška unija in Japonska sta stopili kot nasprotnika v ospredje in si izboljšujeta svoje pozicije, med tem ko stoji Sovjetska zveza še rezervirano ob strani. Francija je na Daljnem vzhodu povsem oslabiljena in Velika Britanija prepričana Ameriki prvo besedo, v računu, da bodo končno tudi njeni interesi zavarovani, ako ohrani ameriška Unija svoje pozicije vojaško in politično neokrnjene.

Dejansko se zdi, da samo moč Zedinjenih držav sama po sebi zadržuje Japonsko, da ne poseže ofenzivno na jug, v sfero, kjer ležijo bogati nizozemski otoki in francoske posesti. Iz Washingtona so uradno sporočili v Tokio, da smatrajo ohranitev statusa quo za neizogiben predpogoj za sedanje in bodoče politično stanje na Tihem oceanu. Japonska se je dosedaj držala politike statusa quo predvsem zato, ker se je bala, da bi se mogla zgoditi z imenovanimi kolonijami kaka druga transakcija, ki bi mogla škodovati njene interese, to se pravi, zapreti možnosti za bodoče ekspanzije japonske posesti. Zato se je prizadevanje Tokia koncentriralo na pridobivanje, da doseže od nizozemskih oblasti gospodarske koncesije v Nizozemski vzhodni Indiji. Prav gospodarskih ugodnosti je Japoncem posebno treba, odkar je Amerika tako občno sklenila svoj izvoz najvažnejših vojnih surovin. Nizozemska vzhodna Indija razpolaga naravnost z neizčrpni surovinami najrazličnejših vrst, zlasti tudi s petrolejem. V korist Japoncem jih more obrniti danes tem lažje, ko je zanj v kočljivi sodobni situaciji gospodarsko sodelovanje z Japonsko še najcenejši izhod. V tej smeri se gibljejo dosedanja razmerja.

V francoski Indokini je stvar precej drugačna. Tu pripovedujejo prav zadržanja poročila, da je med francoskimi in japonskimi oblastmi dosežen dogovor, ki bi bil še do nedavna popolnoma nemogoče. Francoske oblasti dovoljujejo Japoncem vojaško oporišče v Haifongu, a hkrati jim odpirajo po železnici prost prehod od morja do Kitajske meje v Junanu. Res je sicer, da dosedaj še ni uradne potrditve o točnosti teh vesti, toda ta molk njih verjetnosti ne zmanjšuje, kajti ob pogodbenici imata interes, da se pogodba drži čim bolj močje v tajnosti. Čangkašček je ponovno naglašal in javno sporočal, da bi imela japonska okupacija francoske Indokine za posledico vpad kitajske nacionalne vojske na njen teritorij. Pretnja čung-kinške vlade se zdi povsem razumljiva, zakaj zanjo bi nastala potreba, da čim prej razdene železnico na francoskem ozemlju in prepreči Japoncem naglo napredovanje v smeri na Junan. Nedvomno bo stremelo japonsko vojno vodstvo za tem, da prode čim prej po železnici do kitajske meje, preden utegnejo Čangkaščekovi bojni oddelki poseči po protiukrepih. Nedvomno ima tudi francoska uprava interes na tem, da se borba med Japonci in Kitajci ne prenese na njeno ozemlje, marveč da se z naglim japonskim prehodom prenese čim dalje od njene meje.

Istočasno se pletejo v vzhodnem Pacifiku druge politične mreže. Ko si je Amerika zagotovila pomorska in zračna oporišča v zapadnem Atlantiku, je povsem razumljivo, da si jih želi urediti tudi na zapadni strani ameriške poloble. Zadnji čas se ponavljajo poročila, ki napovedujejo pogajanja v tem smislu ali pa že poročajo o njih. Pred vsem govorijo o otokih, ki ležijo razmerno blizu Panamskega prekopa in so v lasti ameriških republik Ekvadorja in Kostarike, trdeč, da so pogajanja že blizu ugodnega zaključka. Neke vesti navajajo celo, da se vršijo pogajanja za oporišča, ki naj bi si jih Zedinjene države osnovala na mehiškem ozemlju na Kalifornijskem polotoku ali pa na otokih, ki so raztreseni v oceanu nedaleč odondod, ležajo jako prikladno za obrambo pomorskega dohoda do Paname.

Dokler gre samo za otoke, ki se nahajajo v oceanu v bližini ameriške celine in so last ameriških republik, se zdi, da je stvar preprosta in da ne bi mogla imeti kakih zapletljivih. Toda drugačnega ni nemara postajala, ako se uresniči napovedi, ki govorijo o načrtih za britansko-ameriško sodelovanje, razširjeno na južni in srednji Pacifik. Pravkar je bila sklenjena prijateljska pogodba med Zedinjenimi državami ter britanskima dominionoma Avstralkijo in Novo Zelandijo, ki na sebi še nič ne

UNIČEVANJE

Letalski napadi v osrčja obeh največjih evropskih mest zavzemajo vedno večji obseg in povzročajo silna razdejanja — Angleži pričakujejo vsak čas poizkus nemškega vdora, ker so nemške priprave končane

London, 11. sept. j. (LEF) Po četrtni noči silovitih nemških bombnih napadov na London, ki so brez izbire rušili šole, bolnice, stanovanjska poslopja, javne zgradbe in cele ulice londonskega mesta, in ki so skupaj s prečutimi nočmi vtisnili londonskemu prebivalstvu v lica izraz zaskrbljenosti, je bilo danes zjutraj opažati na obrazih Londončanov izraz nekakšnega mrzlega zadoščenja, ko so čitali na naslovnih straneh časopisja, da je bil pomoči v enaki meri bombardiran tudi Berlin.

Kakor po skupnem dogovoru, so skoraj vsi jutrnji listi objavili to vest pod skoraj enakimi naslovi, s katerimi so hoteli naglasiti, da tudi Berlin zdaj doživlja usodo, ki so jo Nemci namenili Londonu, namreč, da bo odpuhnen s površja zemlje. Zadoščenje, ki ga je izzvala vest o bombardiranju Berlina pa je deljena s pomisleki, ali je potrebno, da se — čeprav v

totalitarni vojni — izvajajo represalije take vrste.

Ti nasprotujoči si občutki so našli ponovno izraza v zadrževanju merodajnih krogov, ki so našli svoj resume v ugovotivni »Evening Standard«, ki je zapisal: Dejstvo je, da je bil Berlin bombardiran. To seveda ne bo prav nič pozdravilo ran, ki so bile zadane Londonu, vendar pa bo olajšalo njih bolečnost. Čeprav nam to povračilo, ki smo ga dali Berlinu, v bistvu prav nič ne koristi, pa je vendar vzbudilo splošno odobravanje. Navzlic temu pa ne bomo trčili, da bi se mogla sedanja vojna odločiti z brezsilnimi represalijami nad civilnim prebivalstvom. Velika Britanija se bo slej ko prej tudi v bodoče držala svoje osnovne politične linije, ki je bila že ponovno naglašena, namreč, da bodo angleški bombniki služili samo borbi proti vojaškemu ciljem... zakaj naš cilj ni klanje, marveč zmaga.

mesta. Naj vojaki vedo, da imajo za seboj narod, ki se ne bo pustil streti, kakor koli dolga bo borba. Naš narod še raste s trpljenjem v svoji odločnosti.

Vaje za primer vdora

London, 11. sept. br. (Ass. Press). Kljub ponočnim letalskim alarmom, sprčo katerih je prebivalstvo Londona že zelo utrujeno, se od dne do dne prirejajo tudi vaje za primer nemškega vdora v Veliko Britanijo. Tudi davi so imeli v Londonu tako obrambno vajo večjega stila. Zjutraj je bilo prebivalstvo alarmirano in domobranci so bili nemudoma na svojih mestih. Opaziti je bilo, kako so oboroženi raznašalci mleka opustili svoje deio in se pripravili na vsak primer. Tudi delavstvo je bilo v hipu pripravljeno na obrambo. Več civilistov, ki se na poziv brambovcev niso takoj ustavili, je bilo prijetih. Brambovci so bili posebno oprezní glede na nevarnost padalcev. Alarm je trajal skoro celo uro.

New York, 11. sept. s. (Ass. Press.) List »New York Sun« poroča na podlagi francoskih informacij, da je pričakovati vsak čas pričetka poskusa nemškega vdora v Anglijo. Vse priprave za to v francoskih lukah so dovršene.

Odložitev napada?

New York, 11. sept. j. (AR) List »New York World Telegram« in za njim tudi več drugih ameriških listov objavlja iz Washingtona datirano vest, ki pravi:

Po informacijah, ki so prispele v Zedinjene države iz Nemčije, namerava Hitler poizkus splošnega napada na Anglijo ponovno odložiti, in sicer do meseca oktobra ali celo novembra. Vzroki so naslednji:

1. Hitler upa, da mu bo uspelo že z zračnimi napadi popolnoma streti Anglijo.

2. Ako se to ne posreči, upa, da bodo megle, ki prične v novembru legati nad Rokavski preliv, zelo olajšale izkrcavanje nemških čet.

Napad naj bi bil izveden v prvi vrsti z oporišč na Norveškem, kjer so po informacijah že zbrane številne čete in mnogo vojnega materiala.

London, 11. sept. j. Londonski radio objavlja vest agencije United Press, da so glede na rezultate letalskih napadov na London v zadnjih 48 urah prepričani, da mora že v naslednjih tednih pasti odloči-

tev v sedanji vojni. Berlin je trdno preprčan, da bo mogoče Veliko Britanijo premagati same z letalskim orožjem.

Berlin, 11. sept. j. »Lokalanzeiger« piše, da so se Angleži zdaj pač že lahko prepričali, da je vojna dosti drugačna, kakor pa so si jo predstavljali pred letom dni. Danes v Angliji uvidevajo, da bi mnogo pametnejše storili, ako bi poslušali besede vodje rajha, kakor da so se pustili voditi od Churhilla, ki ima v mislih v prvi vrsti svoje osebne načrte, za katere je odločen živovati vsa Anglijo. Danes — pravi list — so vsa taka premišljevanja seveda brez pomena. Nemške armade se ne bodo več ustavile, dokler ne bo sila Velike Britanije uničena.

73 nemških letal sestreljenih

London, 11. sept. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo je javilo nocoj, da je bilo danes nad Anglijo sestreljenih do 19.30 zvečer 73 nemških letal, vsa od angleških lovcev. Angleži so izgubili 17 lovskih letal, vendar sta se 2 pilota rešila.

Težki topovi obstreljujejo Dover in okolico

London, 11. sept. s. (Reuter.) Nemško težko topništvo je nocoj zopet pričelo obstreljevati Dover in okolico preko Kanala. Težki topovi so začeli streljati nekaj minut po bombnem napadu nemških letal. Streljanje se pozno zvečer še nadaljuje.

Zažigalna snov v obliki lističev

London, 11. septembra. AA. (Reuter.) Iz obveščeneza vira se izve, da so angleške sile začele od sinoči uporabljati neko zažigalno snov v obliki lističev, ki se vžge sama od sebe. Ta snov je namenjena za povzročanje požarov v skladiščih in vojaških objektih na prostem, v arzenalih, vojaških živilskih skladiščih, v odprtih vagonih na postajah, avtomobilih itd. Pod gotovimi okoliščinami povzroče lahko taki lističi požare tudi v zgradbah, v katerih se nahajajo čete, skladišča ali tovarne streliva. Dognano je, da je tudi sovražnik spuščal podobne zažigalne snovi v zgradbah. Nemška obtožba, da bi ti lističi povzročali zastrupljanje, ni točna. Lističi niso strupeni, toda če kdo z nimi nespretno manipulira, lahko povzroči opekline, enako kakor vsaka druga zažigalna bomba.

Kraljevi dvor poškodovan

Pred Buckinghamsko palačo je eksplodirala 125 kg težka nemška bomba — Napadi na London čez dan so bili odbiti

London, 11. sept. s. (Reuter) London je imel danes dopolne kratek letalski alarm, vendar letala nad mestom niso bila opažena. Okoli 15.30 je bil dan drugi letalski alarm, ki je trajal nad eno uro. Nad Londonom in okolice se je razvila velika letalska bitka. Po dosedanjih podatkih so nemška letala, med katerimi je bilo 25 težkih bombnikov, najprej napadla ustje Temze. Vrgla so tam več bomb, ki pa niso povzročile škod. Ko so letala skušala nadaljevati polet proti Londonu, so naletela na silovit ogenj protiletalskega topništva, najmočnejši v dosedanjih nemških napadih na London. Ob 16.30 je bilo zopet javljeno, da se bliža večja formacija nemških letal mestu. Nekaj minut pozneje je bilo sporočeno, da je bilo 5 ali 6 letal sestreljenih od protiletalskega topništva. Nato je javilo poročilo, da se bližata mestu dve novi formaciji, približno 50 letal. Čez nekaj časa so sledile tri nadaljnje skupine nemških letal. Protiletalskemu topništvu in eskadrilam lovcev se je posrečilo napad odbiti, nakar je bil dan v Londonu znak, da je nevarnost minila.

Ko sta se kralj in kraljica danes dopoldne mudila na vojni skozí poškodovane dele spodnjega Londona, je bil ravno dan letalski alarm. Kraljeva dvojica je takoj odšla v neko zaklonišče pod policijsko stražnico. V zaklonišču je bilo že 30 oseb, predvsem stražniki in člani protiletalske obrambe. Ko je bil dan znak, da je nevarnost minila, sta kralj in kraljica nadaljevala vožnjo. Množica je kraljevo dvojico povsod prisrčno pozdravljala.

Po uradnih podatkih so bile bombe, ki jih mečejo nemška letala na London, doslej večinoma manjšega tipa, težke 50 kg ali manj. Bilo pa je vrženih že tudi nekaj bomb po 125 kg in na dake v londonski luči so padale tudi bombe po 500 kg.

Smatrajo, da skušajo nemška letala s številnimi bombami manjšega tipa povzročiti predvsem vznemirjenje med prebivalstvom.

London, 11. sept. s. (Reuter) Danes popoldne je bilo objavljeno, da je že večeraj zjutraj eksplodirala ob Buckinghamski palači nemška tempirana letalska bomba težkega kalibra, ki je težje poškodovala palačo.

Kralj in kraljica se v trenutku eksplozije nista mudila v palači. Čim je bila bomba odkrita, je bilo odstranjeno iz palače tudi vse osebo, tako da v trenutku eksplozije ni bil nihče ranjen. Eksplozija je povzročila nad 3 m globok lijak, ki meri v premeru 7 m. Več ton zidovja je bilo porušeni, drobel ruševin so padli na streho ter so jo prav tako poškodovali. Oknu na palači so popokala. Nekaj drobec je padlo

v galerijo slik ter je dvorano težje poškodovano. Slike so bile že preje odstranjene iz palače. Očiščevalna dela na palači so še vedno v teku.

Popoldne so bili povabljeni angleški in inozemski novinarji, da so si osebno ogledali posledice eksplozije.

Cenijo, da je bomba, ki je poškodovala Buckinghamsko palačo, tehtala 125 kg.

Popoldanski napad na London

London, 11. septembra. s. (Reuter.) Današnji popoldanski nemški letalski napad na London je imel zopet velik obseg. Po približnih cenitvah je poskušalo prodreti do mesta okoli 50 bombnikov, do Londona pa je dospelo samo manjše število letal in bombe so padle na ozemlje mesta samo na dveh točkah.

Ob 17. je bil dan že tretji današnji alarm v Londonu, trajal pa je samo 20 minut.

Nova nemška taktika

London, 11. septembra. s. (CZ). Nemci se pri nočnih napadih na London poslužujejo nove taktike. Prvi dve uri izvede napad več raztresenih letal, ki imajo nalogo, da na raznih krajih povzročijo požare, nato pa sledi napad večjega števila letal, ki se poslužujejo požarov kot kazala za svoje napade.

Štednja z vodo v mestu

Amsterdam, 11. sept. j. (DNB) Uprava londonskega vodovoda je razglasila preko londonskega radia poziv prebivalstvu, da mora v bodoče kar najbolj štediti z vodo. Porabo vode je treba omejiti zaradi poškodb v vodovodnem omrežju. Zanimljivo je ne bo izvedeno strogo racioniranje, toda že zdaj se sme voda uporabljati edinele za kuhanje in za pomivanje, sicer pa v nobeno drugo svrhu.

Možnost izpraznitve angleške prestolnice

New York, 11. sept. j. (AR) Po namenu vojaškega sodelavca lista »New York Post« je treba računati z neposredno možnostjo, da se iz Londona evakuira civilno prebivalstvo. List piše, da je dosedanja borba prizadejala Londonu sicer že zelo občutno škodo, vendar še ni dosegla tiste stana, ko bo šlo za biti ali ne biti britanske pre-

Nadaljevanje na 2. str.

Churchill pričakuje vdor prihodnji teden

Govor predsednika angleške vlade o trenutnem vojaškem položaju Velike Britanije

London, 11. sept. s. (Reuter) Ministrski predsednik Churchill je imel nocoj ob 18. govor po radiu na angleški narod, ki so ga prenašale vse radijske postaje v Angliji in v imperiju, ter tudi vse postaje v Zedinjenih državah. Churchill je izvajal med drugim:

Ko sem pred nevi rekel v parlamentu, da smatram kot nemogočo, da bi sovražnik svoje letalske napade v septembru napram onim v avgustu morda potrojil, seveda nisem govoril o bombnih napadih na civilno prebivalstvo. Misil sem marveč na veliko letalsko bitko, v kateri se bomo mi in naša lovstva letala z nemškimi letalstvom. Razume se, da prilete, kadarkoli je vreme ugodno, valovi nemških bombnikov v spremstvu nemških lovskih letal, pogosto po 300 do 400 letal naenkrat nad Anglijo, posebno nad Kent, v upanju, da napadejo vojske in druge objekte podnevi. Toda te formacije naša lovstva letala skoro vedno razpršijo. Nemške izgube znašajo pri tem povprečno 3 : 1 napram našim v letalih in 6 : 1 v pilotih. Prizadevanja z nemške strani imajo namen zagotoviti nemškemu letalstvu tudi podnevi premoč nad Anglijo, kar pa se je doslej očitno ponesrečilo. Sovražnika so stali ti poskusi zelo dragi.

Nemška vojska zbrana ob Kanalu

Vsak poskus vdora v Anglijo, zahteva, da si Nemci zagotovijo najprej nadoblast v zraku. Nemške priprave za vdor v Anglijo se v velikem obsegu nadaljujejo. Na stotine s posebnimi propelerji opremljenih tovornih čolnov in ladij je zbranih ob evropskih obalah vse od Nemčije in Nizozemske pa do luk severne Francije od Dunkerkea do Bresta, pa od tam še dalje do francoskih luk v Biskajskem zalivu. Poleg tega prihajajo konvoji nemških trgovskih ladij v skupinah po 10 do 12 skozí Doverso ožino v Kanalu ter se prebijajo od luk do luke, pod varstvom novih težkih baterijskih topništev, ki so jih Nemci postavili ob francoski obali. Sedaj je veliko število takih ladij zbranih v nemških, holandskih, belgijskih in francoskih lukah vse od Hamburga do Bresta. Končno je nekaj ladij pripravljenih tudi za vdor preko norveških luk. Za vsami temi ladjami pa stoji zelo velike armade nemške vojske, ki čakajo, da se vkrcajo na ladje in se podajo na zelo nevarno in nesigurno vožnjo na morje. Ne vemo, kdaj bodo Nemci poskusili vdor, tudi ni sigurno, ali ga bodo sploh poskusili. Toda nihče naj ne pozablja, da Nemci vdor pripravljajo in sicer z vso običajno temeljitostjo, in da se vdor lahko vsak čas začne. Napad lahko pride na Anglijo, Škotsko ali na Irsko, ali pa tudi vse tri skupaj.

Če bodo Nemci vdor res poskusili, ga ne morejo več dolgo odlašati. Vreme se lahko vsak čas obrne. Razen tega je za sovražnika težko, da bi pustil toliko zbranih ladij čakati neskončno dolgo, ko so izpo-

pomeni, ki pa se tolmači kot predhodnica za sklep zveze o skupni obrambi, podobni dogovoru o skupni obrambi med Unijo in Kanado. Se dalje gredo vesti, ki vedo povedati o razgovorih za prepustitev Singapura za skupno vojaško oporišče tako britanskim kakor ameriškim bojnim silam. To bi bili daleč segajoči sklepi, ki bi angažirali Zedinjene države za prostrane, po širnem Tihem oceanu raztresene britanske posesti in dominione, ne da bi se moglo reči, da je s tem bistveno utrjena obramba ameriške poloble same. Zato se zdi, da so te in podobne vesti nemara vendarle preširoko zajete. Toda popolnoma zavračati si jih niti zelo previdni komentariji ne upajo, kajti Rooseveltova sedanja politika je pokazala, da ni malopotezna, marveč da gleda

Kruto bombardiranje Londona je seveda samo del nemškega načrta za vdor. Nemci upajo, da bodo s številnimi žrtvami med civilnim prebivalstvom ustrahovali prebivalstvo močnega Londona in prisilili vlado, da odvrne svojo pozornost od drznega napada, ki ga pripravljajo na Anglijo. Toda, kdor tako računa, slabo pozna duha angleškega naroda ali živlost Londončanov, ki so igrali v zgodovini vodilno vlogo v ustanovitvi parlamentarnih institucij in so vedno znali ceniti svobodo višje nego življenje. Nemci hočejo uničiti z nepremišljenim bombardiranjem raso našega otoka, toda prav to bombardiranje je v srecih vseh Angležev tukaj in po vsem svetu vžgalo plamen, ki bo gorel še dolgo, ko bo odstranjena vsa povzročena škoda teh napadov. Ta ogenj bo gorel stalno in z vedno večjim plamenom, dokler se stari in novi svet ne združi, da na novo zgradi svetovno zgradbo in to na temeljih, ki ne bodo z lahkoto prevrnjeni.

Anglijo čaka huda preizkušnja

Sedaj je čas za vsakogar, da pokaže pogum in da stane trden, kakor se je to že zgodilo. Izražam svoje občudovanje protiletalski službi v Londonu. Posebno priznava zaslugi vojske, ki imajo toliko in tako nevarnega dela. Ves svet, ki je še svoboden, občuduje junštvo, s katerim Londončani prenašajo veliko preizkušnjo, ki so ji izpostavljeni. Preizkušnjo, katere konca ali obsega še ni mogoče napovedati. Pošiljam pa tudi vsem mornarjem, letalcem in vojakom čakajoče armade na položajih pozdrave prebivalstva prestolnega

svetovni razvoj s silno široke perspektive in ima v evidenci tudi na prvi pogled zelo oddaljene razvojne možnosti. Da ni mogoče niti teh skrajnih možnosti pustiti iz vida, o tem pričajo tudi ogorčeni protesti japonskih glasil, ki se čim dalje bolj razburjajo nad ameriško politiko v Pacifiku.

Kako bi poostreitev odnošajev na Pacifiku vplivala na sedanjo vojno, je poglavje zase. Eno pa je gotovo: če le komu, prihaja poostreitev v prilog sovjetski politiki, ki bi seveda najraje videla, da bi bili v vojni angažirani tudi obe pacifiški sili. Zakaj ta čas, ko svet na primer na vojno na Kitajskem komaj še kaj misli, sovjetska poročila še vedno živahno pripovedujejo o njej, ne da bi nehala zastopati stališče kitajskega nacionalnega odpora.

stolnice. Po njegovem mnenju je nemško letalstvo vsekakor v stanju in tudi odločno nadaljevali sedanje napade še nadalje tedne.

Kakor pri vsaki svoji akciji, si je tudi zdaj nemško vojaško vodstvo postavilo najmanjši in največji cilj. Najmanjši cilj je popolno uničenje Londona kot upravne in industrijske središča britanskega imperija. Američani vse preradi pozabljajo, da London ni samo državna prestolnica, marveč tudi eno največjih industrijskih mest britanskega imperija. Ako bi se Nemcem posrečilo razdejati londonske tovarne in bistrilnice, naprave, bi s tem že napravili velik korak k ohromitvi britanskega odpora za dolgo dobo. V tem primeru London ne bi mogel več služiti kot živčni center britanskega imperija, kaj uprava tega imperija je izredno kompliciran aparat. Ta minimalni nemški cilj se po sedanjem položaju lahko smatra za

možnega. Mesto tako velike razsežnosti, kakor je London, namreč nikakor ni lahko braniti pred ofenzivo iz zraka. Še dva tedna zračnih napadov sedanje obsega, na mora postati normalno življenje in delo tega mesta nemogoče. Z družinski besedami: izpraznjen 8 milijonov londonskega prebivalstva grozi postati vsak trenutek aktualna.

V tem primeru bi Nemčija dosegla svoj maksimalni cilj, namreč zatiranje vseh prometnih potočnikov in vseh ostalih angleških mest s tem ogromnim številom beguncev, za katere bi bilo treba najti strehe, transportnih sredstev in hrane. Kaj bi pomenila ta naloga, pravi list, si bomo lahko predstavljali, ako si za primeru zamislimo, kako neizmerno velike probleme bi bilo treba rešiti, ako bi iznenada nastala potreba, da se izprazni celotno prebivalstvo New Yorka, ki je skoraj enako velik kot angleška prestolnica.

Nemško vojno poročilo

V diplomatskem okraju v Berlinu izpraznjenih več diplomatskih blokov — Nemški povračilni napadi na London

Berlin, 11. sept. br. (DNB) Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo davi naslednje službeno vojno poročilo:

Sovražnik je v pretekli noči znova bombardiral razne kraje v severni Franciji, Belgiji in severni Nemčiji, povzročil pa je le neznatno škodo. Nekaterim sovražnim letalom je uspelo prodreti do Berlina in mesto bombardirati. V stanovanjskih in poslovnih okrajih so na mnogih krajih izbruhnili požari. V notranjem mestu sta bili zadeti dve bolnišnici. V diplomatskem okraju je bilo treba začasnno izprazniti več stanovanjskih blokov, ker je nastala nevarnost, da se posamezne stavbe zrušijo. Ena bomba je tresčila v poslopje državnega zbora, ena je zadela Akademijo umetnosti. Pet civilistov je bilo ubitih in več ranjenih. Sprčo učinkovite intervencije varnostne in reševalne službe kakor tudi samopomoči berlinskega prebivalstva je bilo mogoče preprečiti, da številne zažgalne bombe niso povzročile večje škode.

V Londonu so bile vojaške važne naprave v mestu in v luki tudi večer najvažnejši cilji nemških represivnih letalskih napadov. Mnogo novih požarov se je pridruživlo dosedanjim. Poleg tega so bili bombardirani še drugi važni vojaški objekti, posebno pristanišča, letališča in industrijske naprave v južnovzhodni Angliji. Južno od Hebridov je neko bojno letalo potopilo neko 8000 tonsko trgovsko ladjo, ki je plula v konvoju.

Pri vojnih akcijah v Veliki Britaniji so bila sestreljena tri nemška letala. Protiletalsko topništvo in nočni lovci so sestrelili po eno letalo izmed onih, ki so napadla Berlin. Mornariško protiletalsko topništvo je sestrelilo še štiri nadaljnja sovražna letala.

Berlin, 11. sept. s. Nemški radio je danes popoldne objavil naslednje posebno poročilo: Potem ko se je vreme izboljšalo, so se bojne enote nemškega letalstva zopet dvignile ter so v veliki višini izvedle prodor preko Kanala.

Berlin, 11. sept. j. (TOP). Odredi nemškega letalstva so 10. septembra in v noči na 11. september spet napadli vrsto vojaških in za vojno važnih ciljev v Angliji. Središče akcij je bilo zopet v Londonu, kjer so bila industrijska središča in za vojno važne naprave uspešno obsute z bombami. 10. septembra je bil v angleški prestolnici do 22. ure zvečer že šestkrat dan letalski alarm, to se pravi, še preden so se začeli glavni nočni napadi, ki so dali drageocene rezultate.

Središče Berlina opustošeno

Angleške bombe so v noči od torka na sredo padale tudi na rajstg in Akademijo umetnosti — Mnogoštevilni požari v centru in zapadnih okrajih mesta

Berlin, 11. sept. j. (DNB). V minuli noči so angleška letala spet metala bombe na nevojaške cilje v severni Franciji, Belgiji in v Nemčiji. Težišče njihovih akcij je bilo zopet nad nemško prestolnico. V mesecni noči so sovražna letala v večjem številu metala bombe na berlinsko središče ter na zapadne okraje. Izbruhnili so številni požari, eksplozivne bombe so povzročile mnogo škode na nekaterih bolnišnicah, hotelih, državnih poslopih ter trgovskih in stanovanjskih hišah.

Požari, ki so izbruhnili na postrešjih, so bili naglo pogaseni. Pri tej priliki je bilo uničenih celo vrsto dragocenih umetnin, mnogo stanovanjskih oprem kakor tudi oprem bolnišnic. Razna poslopja so dobila hude poškodbe po zidovju. Pri mnogih hišah so eksplozivne utrle posamezne stene in ker je grozilo zaradi zrušenja poslopij, so morala oblastva izprazniti cele ulice v notranjem mestu. Napadi sovražnih letal so zahtevali 5 mrtvih ter veliko število težkih in lahkih ranjencev. Disciplinirane vedenju berlinskega prebivalstva se je zahvaliti, da zažgalne in eksplozivne bombe niso zahtevale še večjega števila človeških žrtev. Med napadi sta bili sestreljeni dve sovražni letali, in sicer eno od protiletalskega topništva, drugo pa od nočnih lovcov.

O podrobnostih nočnega napada na Berlin se doznajajo še naslednje podrobnosti:

Med vrženimi bombami so nekatere pogodile cilje, ki niso samo nacionalne vrednosti, marveč velikega mednarodnega pomena. Tako je bilo med drugim zadeto poslopje »Društva nemških inženjerjev«, zbirališče študentov, znanstvenikov in tehnikov iz vseh držav. V tem poslopiju je izbruhnul požar. Nadalje so bombe zadale »Akademijo umetnosti« na Pariskem trgu, ki leži v neposredni bližini ameriškega veleposlaništva. V tem poslopiju so razen učnih in delovnih prostorov uničene tudi dvorane, v katerih so bile stalne razstave sodobnih umetnikov iz Nemčije in inozemstva. V središču mesta so v enem izmed najgostejše naseljenih okrajev zažigale bombe zadale »Hedvigino bolnico«. Razen naštetih zgradb so bombe padle tudi na »Reichstg« v neposrednem mestnem središču.

Noben izmed naštetih objektov se ni ti zdaleka ne more prištevati med vojaške oziroma za vojno važne vilje. Po tem, kako je bil napad angleških bombnikov na Berlin izveden, se lahko sklepa, da je vrhovno vojno poveljstvo v Londonu izdalo direktno povelje za brezobzirno bombardiranje osrja državne prestolnice.

Hermann Göring-Strasse najbolj prizadeta

London, 11. sept. j. (Reuter.) Med ulice, ki so bile po nočnem napadu angleških bombnikov na Berlin najbolj poškodovane, spada — kakor poroča berlinski dopisnik lista »Stockholms Tidning« — v prvi vrsti tudi »Hermann Göring Strasse«, kjer so angleške bombe porušile ali vsaj hudo poškodovale celo vrsto trgovskih in stanovanjskih poslopij.

Potsdamski kolodvor v plamenih

London, 11. sept. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo je objavilo o napadu, ki so ga izvedla angleška letala preteklo noč na Berlin, opoldne naslednji komunikacije:

Potsdamska železnica postaja v središču Berlina je bila ponovno zadeta od več težkih eksplozivnih bomb in mnogo sto zažgalnih bomb. Potsdamski kolodvor je ena izmed glavnih postaj v Berlinu, a ka-

tere se vrši promet v Magdeburg in južno-zapadno Nemčijo.

Napad so izvedli z veliko točnostjo formacije angleških letal. Letala so vrgla bombe na cilj ter so odkrila postajo kljub lahni megli. Napad se je pričel četrte ure pred polnočjo. Vsi piloti udeleženi letal javljajo, da so z direktnimi zadetki bomb pogodili postajo in železniške objekte v bližini. Več letal se je v drsalnem poletu spustilo skozi protiletalsko obrambo. Mnoge zažgalne bombe, ki so zadele cilj, so zantetile celo vrsto požarov.

Napadi na druge nemške postojanke

London, 11. sept. s. (Reuter.) Letalsko ministrstvo je noč objavilo naslednji komunikacije o napadih angleških letal na nemške vojaške objekte v noči od torka na sredo:

Poleg potsdamskega kolodvora v Berlinu so napadla angleška letala predvsem doko in Fokkerjeve tvornice v Bremenu. V Wilhelmshavenu je bila mornariška vojašnica direktno zadeta od bomb.

Kljub slabi vidnosti in močnemu ognju protiletalskega topništva so izvedla angleška letala tudi obsežne napade na tovarne čolne, doko in luke v severni Franciji, Belgiji in Nizozemski. Pri kapu Gris Nez so bile zopet napadene postojanke nemškega težkega topništva.

V Duisburgu in Bruslju so bile napadene železniške naprave. V Nemčiji in Nizozemski je bilo bombardiranih več vojaških letališč.

Z vseh teh poletov se niso vrnil 4 angleški bombniki. Naknadno je ugotovljeno, da se je rešila posadka enega izmed angleških bombnikov, ki so bili izgubljeni prejšnji dan.

Glavni napad angleških letal v vreteli noči na luke od Kanala je veljal Calaisu. Tu so angleška letala bombardirala pristaniške naprave in ladje tri ure. Nadalje bombardiranje je preprečilo slabo vreme. Povzročenih pa je bilo vsekakor več požarov. Napad na Ostende, na je trajal celo daljši čas od 21 do 5 jutraj. Napad je bil izveden kljub močnemu ognju protiletalskega topništva. Mnogo težkih bomb je zadelo zbrane tovarne čolne.

Slučni napadi so veljali lukam v Boulogneu in Vlissingenu.

Izgube naše trgovinske mornarice

Zagreb, 11. sept. o. Jugoslovenske paroplovne družbe objavljajo danes pregled izgub, ki jih je imela naša trgovinska mornarica doslej zaradi vojne. Skupno je bilo potopljenih 11 naših parnikov s skupno težo 50.000 bruto registrskih ton. Zaradi vojne je običajno v domačih in tujih lukah 15 ladij s tonažo 33.000 ton. Oblasti vojskujočih se držav se nadalje v raznih lukah zadržale skupno 10 naših parnikov s tonažo 21.500 ton. Razen tega je še 7 naših parnikov s skupno 32.000 bruto registrskih ton prostora v tujih lukah in ne morejo na pot. Izven prometa je na ta način 43 jugoslovenskih ladij s skupno tonažo skoro 140.000 reg. ton.

Predelava motorjev na Hrvaškem

Zagreb, 11. sept. o. Danes je bila sprejmenjena uredba o omejeni prodaji tekočih pogonskih sredstev. Do 1. oktobra dalje bodo morala podjetja z motornim pogonom predelati svoje motorje na pogon z domačimi pogonskimi sredstvi.

TRANSILVANIJA ZASEDENA

Madžarske čete so včeraj vkorakale tudi že v Kološvar (Cluj), s čimer je končana zasedba odstojenega rumunskega ozemlja

Budimpešta, 11. septembra. j. (MTI). Madžarski generalni štab javlja, da so madžarske čete včeraj ob 20. zvečer zasedle določene vojaške cilje v Transilvaniji. Čete so bile povsod navdušeno sprejete od prebivalstva.

Bukarešta, 11. septembra. AA. (Stefani). Iz Kološvara (Cluja) poročajo, da so ob 11. dopoldne vkorakale v mesto madžarske čete.

Bukarešta, 11. septembra. j. (Rador). Po službenem komunikatu rumunske vojaške poveljstva so rumunske čete včeraj izpraznile po programu določeno ceno Transilvanije.

Telekijev povratak v Budimpešto

Budimpešta, 11. septembra AA. (Reuter). Po dvodnevnem bivanju v novo zasedenem ozemlju se je predsednik vlade Teleki vrnil včeraj v Budimpešto. Takoj po prihodu je sklical konferenco ministrov gospodarskih resorov, s katerimi je razpravljal o zelo nujnih vprašanjih ki se nanašajo na Transilvanijo.

Na potovanju po Transilvaniji je Teleki izjavil zastopnikom manjšin, da bo madžarska vlada vodila pravično in ščepko politiko napram manjšinam. Manjšinam bo zagotovljeno, da bodo imele rabiti svoj jezik v privatnem življenju, v šolah in v kulturnih ustanovah. Madžarska bo od manjšin zahtevala popolno zdanost državi in sodelovanje na kulturnem in gospodarskem polju državnih oblasti. Pravična in dobra politika napram manjšinam predstavlja prvo nalogo Madžarske.

Delna demobilizacija v Rumuniji

Bukarešta, 11. septembra j. (Stefani). Predsedstvo rumunske vlade javlja da se je Rumunija odločila izvesti delno demobilizacijo svoje armade. Vojaški vpoklici bodo v bodoče reducirani.

Maniu za uvedbo demokratskega režima

Bukarešta, 11. sept. o. Vodja rumunskih kmetov dr. Maniu je dal danes poročevalcu agencije Associated Press naslednjo izjavo o sedanjem režimu v Rumuniji:

Sedanja diktatura je trenutno potrebna, kmalu pa jo bo treba zamenjati z demokratsko vlado. Ljudska stranka je skupno in v sporazumu z železno gardo podprla Antonescu, čeprav je bila vse doslej v nasprotju z rumunskimi fašisti. L. 1931, ko sem bil še predsednik vlade, sem deloval za povratek kralja Karola iz tujine. Sedaj je moja stranka sodelovala z železno gardo, tako da sta skupno prisilili kralja Karola k odstopu, to pa zaradi tega, ker je bila močna roka v sedanjem trenutku Rumuniji skrajno potrebna. Toda kmečka stranka je načelno proti sleherni diktaturi in zato bo moral sedanji režim prepustiti mesto demokratski vladi. Prepričan sem, da bo Antonescu prevzel tudi vodstvo take vlade.

Pred prihodom kraljice matere Helene

Bukarešta, 11. septembra j. (DNB). Kakor se doznava, je rumunski kralj Mihail odpotoval v Sinajo, kjer bo počakal prihoda svoje matere — kraljice matere Helene, ki je takoj potem, ko je zasedel prestol bivši kralj Karol, odpotovala v Italijo. Kraljica-mati Helena je imela 10 let svoje stalno bivališče v Florenci. Prihoda kraljice-matere v Rumunijo pričakujejo v bližnjih dneh.

Kralj Karol se bo naselil na Portugalskem

Bukarešta, 11. septembra. AA. (Stefani). Snoch so prišle vesti, da se bo bivši kralj Karol nastanil na Portugalskem. Pri pogajanjih s portugalsko vlado se bo bivši rumunski kralj obvezal da se na

Portugalskem ne bo bavil s politiko. Kralj Karol bo v nekaj dneh odpotoval v Lizbono.

Kralj Boris — Hitler

Berlin, 11. sept. br. (DNB). Bolgarski kralj Boris je o priliki sporazuma v Craiovi brzojavil kancelarju Hitlerju in mu izrazil svojo zahvalo za podporo, ki jo je izkazal Bolgariji za ureditev dobrososedstva vprašanja. Hitler je v svojem odgovoru izrazil pripravljenost, da bo sedaj s sporazumom med Bolgarijo in Rumunijo nastopila nova doba prijateljskih odnosov med obema sosednjima državama in doba tignega miru v Podunavju.

Popov—Manoilescu

Sofija, 11. septembra. AA. (DNB). Zunanji minister Popov je poslal rumunskemu zunanjemu ministru Manoilescu naslednjo brzojavko: S posebnim zadovoljstvom sem zvedel za veliko pozornost, ki so jo rumunske oblasti izkazale bolgarski delegaciji, kakor duh vzajemnosti, s katerim so potekala pogajanja v Craiovi. Pripravljen sem, da bo po sporazumu v Craiovi nastopila doba novih odnosov, doba prijateljstva in sodelovanja med našima državama, ki se bosta na ta način povrnila na tradicije preteklosti.

Manoilescu je odgovoril takole: Iskreno se zahvaljujem za čustva, ki jih izražate do Rumunije. Ako so odnosi in pogajanja, ki so bila pred konferenco v Craiovi še nosila sledove nedavne preteklosti, pa navzile vsemu temu upam, da bo to začetek sodelovanja in prijateljstva med našima dvema državama in iskrenih odnosov.

Bolgarska zahvala Rusiji

Moskva, 11. septembra. AA. (Tass). Bolgarski poslanik Stamenov je danes obiskal komisarja za zunanje zadeve Molotova in mu sporočil zahvalo bolgarske vlade za pomoč, ki jo je nudila Rusiji Bolgariji glede ureditve vprašanja južne Dobrudže. Molotov je sporočil poslaniku svoje zadovoljstvo nad to izjavo bolgarske vlade.

Italijansko-angleška vojna

Tudi v južnem področju Sredozemskega morja in v Afriki postajajo letalski boji vedno bolj srditi

Rim, 11. septembra. br. (Stefani). Vrhovno poveljstvo italijanske vojske je objavilo davi 96. službeno vojno poročilo, v katerem pravi:

Oddečki naših letal so ponovno napadli področja okrog Solluma, Sidi Barania in Marsa Matrucha ter bombardirali, razdejali in nato obstreljevali še s strojnimi različne naprave, avtomobile in čete. Povzročili so nasprotniku očitno veliko škodo. Naši bombniki so v letalskih spopadih sestrelili dve sovražni letalski letali, a verjetno sta bili sestreljeni še nadaljnji dve. Dve naši letali se nista vrnila v svoje oporišče.

Sovražna letala so napadla Bardio, Tobruk in Derno. Nevojaški objekti so bili močno poškodovani. V celoti je bilo 13 mrtvih in 21 ranjenih. Ena sovražna letala je bilo zadeto in je padlo v morje. Z nekega drugega letala, ki je bilo sestreljeno v neki letalski akciji, omenjeni v poročilu št. 95, so se rešili trije častniki in so bili ujeti. V Vzhodni Afriki so angleška letala bombardirala Kasalo. Trije vojaki so bili ranjeni. Naša lovška letala so sestrelila eno sovražno letalo. Od članov njegove posadke sta bila dva ubita, tretji pa je bil ujet.

Silno bombardiranje Tel Aviva

Kairo, 11. septembra. s. (Reuter). Komunikacije poveljstva angleške vojske na Bliznjem vzhodu javlja, da so včeraj popoldne italijanska letala napadla Tel Aviv. Bombe so bile vržene na mesto daleč od vseh vojaških objektov. Več hiš je bilo porušeno in izbruhnilo je več požarov. Nad 50 civilistov je bilo pri napadu ubitih, med njimi 5 arabskih otrok.

V Egiptu so italijanska letala zopet napadla Marsa Matruch. Povzročena škoda je majhna. Žrtve ni bilo.

Na abesinsko-kenijski meji so se angleške čete uspešno spopadle z nekim italijanskim izvidniškim oddelkom. Na fronti v Sudanu je vse mirno.

Jeruzalem, 11. sept. s. (CBC). Po zadnjih podatkih znaša število žrtev včerajšnjega letalskega napada na Tel Aviv že 112 ubitih in 151 ranjenih, med njimi 55 otrok. Žrtve so večinoma židje, vendar je bilo ubitih in ranjenih tudi nekaj Arabcev.

Angleško poročilo o italijanskih izgubah

Kairo, 11. septembra. s. (Reuter). Danes je bilo objavljenih tu nekaj uradnih statističnih podatkov o rezultatih letalske vojne z Italijo v prvih treh mesecih vojne. V tem času je bilo po angleških podatkih sestreljenih ali uničenih na Bliznjem vzhodu skupno 177 italijanskih letal, verjetno pa še 90 nadaljnjih.

Pri angleških letalskih operacijah so poleg angleških letalcev sodelovali tudi Rodoziji, Francozi in letalci Južne Afrike. Angleška letala so v treh mesecih izvedla 250 napadov na italijanske vojaške objekte, poleg tega pa mnogo izvidniških poletov. Pri napadih je bilo vrženih skupno nad 600 ton bomb. Angleška letala so preletela v tem času 2 in pol milijona milj.

Vznemirjenje v Siriji

Kairo, 11. septembra. s. (Reuter). Po informacijah iz Beiruta vlada v Siriji veliko vznemirjenje zaradi zahtev, ki jih stavlja italijanska komisija za kontrolo izvajanja premirja med Italijo in Francijo. Komisija zahteva baje med drugim izročitev vseh letališč v Siriji Italijanom, nadalje popolno razorožitev francoske vojske v Siriji in repatriacijo vseh francoskih vojakov. V Siriji izražajo bojazan, da bi po sprejetju teh

zahtev Italijani poskusili izvesti vojaško okupacijo Sirije.

Polkovnik de Larminat, ki je bil svojčas šef štaba generala Mittelhauserja, ter je bil nedavno od generala de Gaullea imenovan za guvernerja Francoske Ekvatorialne Afrike, je poslal vladi Sirije iz Brazavillea posebno poslanico, v kateri pravi, da je edina rešitev za Sirijo, da se priključi generalu de Gaulleu.

Angleško brodovje odplulo iz Aleksandrije

Carigrad, 11. sept. o. Iz Kaira poročajo, da je angleško vojno brodovje zapustilo

Prve internacije na Hrvaškem

Zagreb, 11. septembra. o. Ukrepi hrvaškega bana proti spekulantom so se pričeli že kar davi v polni meri izvajati. Politiški organi so davi na lepem aretirali prve tri spekulante, znane zagrebške trgovce Viljema Kardoša s Hlice 73, Vekoslava Göstla iz Vlaske ulice 13 in Julija Hochsingerja iz Vlaske ulice 21, ki so vsi židje. Prvi je bil nekoč že kaznovan zaradi podobnega prestopka.

Kardoš v zadnjem času dvema osebama ni hotel prodati moke. Izgovarjal se je, da je nima. Pri preiskavi, ki je bila v pretekli noči izvršena pri njem, so našli skladišče polno moke. Vekoslav Göstl na enak način ni hotel prodati moke konsumentom. Na osnovi prijave so našli pri preiskavi v njegovem skladišču 240 vreč moke.

Hochsinger je bil prijavljen, da je prodajal testenine po višji ceni, kakor bi jih smel. Pri njem so našli 113 vreč moke. Ne-

kega uradnika je hotel v pretekli noči pri preiskavi podkupiti.

Vsi trije so bili prijavljeni sodišču, hkratu pa po čl. 12 zakona o zaščiti države internirani. Odvedli so jih v neko vas v srežu Donjem Lapcu. Danes dopoldne so policijski organi prijeli še mlinarja Ivana Šupana s Ksaverske ceste 23. Prijavljen je bil, da je prodajal koruzno moko po 2 din dražje kakor bi smel.

Pobijanje brezvestne spekulacije se je ves dan energično nadaljevalo. Tržni odsek mestnega poglavarstva je kaznoval 205 ljudi z globo in zaporom. Večina so bili kaznovani z globami po 200 din in zaporno kaznijo po 15 dni. Nadalje je sreskemu sodišču v Zagrebu predloženih 96 prijavi zaradi navijanja cen. Nocojšnji »Jutarnji list« objavlja čez celo stran seznam ljudi, ki jih je tržni odsek mestnega poglavarstva kaznoval zaradi navijanja cen.

Konference v Beogradu

Beograd, 11. sept. p. V kabinetu predsednika vlade Dragiša Cvetkovića je bila danes dopoldne daljša konferenca, ki so se je poleg ministrskega predsednika udeležili člani vlade dr. Maček, dr. Cubrilović, dr. Sutej in dr. Andres, pomočnik trgovskega ministra dr. Obradović, direktor direkcije za prehrano dr. Čosić in direktor Prizada dr. Tot. Konferenca se je nanašala na razna aktualna gospodarska, zlasti prehranbena vprašanja.

Podpredsednik vlade dr. Maček je poleg tega imel tudi danes celo vrsto konferenc s posameznimi ministri.

Velike železniške investicije v Zagrebu

Zagreb, 11. sept. o. V Zagrebu se je pričela decentralizacija železniškega prometa. Železniško ravnanstvo ima na razpolago 72 milijonov din za gradnjo vseh potrebnih objektov in druge investicije, ki jih namerava uporabiti za gradnjo nove razširne postaje, tako da bo glavni kolodvor razbremenjen, poleg tega pa za gradnjo novega poslopja direkcije v Branimirovi ulici.

Upravnik DHB v Ljubljani

Zagreb, 11. sept. o. Dosedanji namestnik upravnika podružnice Drž. hipotekarne banke v Zagrebu dr. Martekini je bil imenovan za upravnika podružnice omenjene banke v Ljubljani.

Nestor srbskih zdravnikov umrl

Beograd, 11. sept. p. V redko visoki starosti 93 let je danes v Beogradu umrl dr. Milan Jovanović-Batut, urokojeni profesor medicinske fakultete na beograjski univerzi. Pokojnik je bil eden prvih srbskih evropsko šolanih zdravnikov. Po rodu je

Aleksandrijo in krenilo neznan kam. Brodovje je sestavljeno iz več oklopnih ladij, dveh matičnih ladij za letala, večjega števila krizark, rušilcev in podmornic. Po nekih vesteh bo skušalo izzvati italijansko brodovje na dvoboju.

Bolgarski polki za južno Dobrudžo

Sofija, 11. sept. AA. (DNB). Vojno ministrstvo je sklenilo, da se bodo vrnili v svoje stare garnizije v Dobrudžo trije polki in to v Tutrakana, Silistrio in Dobrič. Istočasno bo obnovljena in Balčiku in Kavariju obalska služba.

Carigrad, 11. sept. j. (DNB). Z ekspresnim parnikom, ki je danes priplul iz Rumunije v tukašnje luko, so prišli zelo množični potniki, iz večine židje, ki so z vso naglico odpotovali iz Bukarešte. Carigradski hoteli so prenapolnjeni z rumunskimi potniki, ki so še neodločni, kam naj bi odpotovali iz Evrope.

Prve internacije na Hrvaškem

Zagreb, 11. septembra. o. Ukrepi hrvaškega bana proti spekulantom so se pričeli že kar davi v polni meri izvajati. Politiški organi so davi na lepem aretirali prve tri spekulante, znane zagrebške trgovce Viljema Kardoša s Hlice 73, Vekoslava Göstla iz Vlaske ulice 13 in Julija Hochsingerja iz Vlaske ulice 21, ki so vsi židje. Prvi je bil nekoč že kaznovan zaradi podobnega prestopka.

Kardoš v zadnjem času dvema osebama ni hotel prodati moke. Izgovarjal se je, da je nima. Pri preiskavi, ki je bila v pretekli noči izvršena pri njem, so našli skladišče polno moke. Vekoslav Göstl na enak način ni hotel prodati moke konsumentom. Na osnovi prijave so našli pri preiskavi v njegovem skladišču 240 vreč moke.

Hochsinger je bil prijavljen, da je prodajal testenine po višji ceni, kakor bi jih smel. Pri njem so našli 113 vreč moke. Ne-

kega uradnika je hotel v pretekli noči pri preiskavi podkupiti.

Vsi trije so bili prijavljeni sodišču, hkratu pa po čl. 12 zakona o zaščiti države internirani. Odvedli so jih v neko vas v srežu Donjem Lapcu. Danes dopoldne so policijski organi prijeli še mlinarja Ivana Šupana s Ksaverske ceste 23. Prijavljen je bil, da je prodajal koruzno moko po 2 din dražje kakor bi smel.

Pobijanje brezvestne spekulacije se je ves dan energično nadaljevalo. Tržni odsek mestnega poglavarstva je kaznoval 205 ljudi z globo in zaporom. Večina so bili kaznovani z

Naši kraji in ljudje

Naši Vestfalci kralju Zedinitelju

Zastopniki vestfalskih Slovencev z vencem pred spomenikom

Kakor smo že poročali, se mude na vsakoletnem dopustu nekateri naši rojaki iz Vestfalije in Porenja. Skupina dečkov, ki so prišli z odraslimi izletniki v domovino, še uživa letovanje na Zabreški planini pod Stolom, skupina deklic pa se veseli oddiha na Bokalcu pri Ljubljani. Na naš veliki letošnji narodni praznik so tudi naši west-

rišči prav blizu spomenika, na drugo stran pa je požrtvovalna učiteljica gospodična Ažmanova, ki vodi našo šolsko mladež v Vestfalijo, privedla dečke in dekleta, ki so prinesli s seboj šopke domačega cvetja. Med polaganjem vencev sta predsednika gg. Pavle Bolha in Ivan Lindič položila na spomenik težak venec iz lovorja, pozlačen,

Otroci porurskih rudarjev, ki so prihiteli k odkritju

falski rojaki z mladino vred izkoristili priliko, da izkažejo hvaležnost nepozabnemu Viteškemu kralju, pod katerim so bile leta 1929. uveljavljene socialne konvencije, ki so v veliki meri olajšale socialni položaj naših rojakov v Vestfaliji in jim omogočile uživanje pokojnine v domovini. Iz raznih krajev Slovenije so se pripeljali 6. septembra v Ljubljano stari rentniki, ki so preživeli dolga leta trdega dela v nemških revirjih in so zdaj mesec za mescem deležni zaslužene pokojnine iz Nemčije. Prostor jim je bil določen na slavnostnem prizo-

na svilenem trobojnem traku pa se je blestel napis:

»Kralju Zedinitelju — westfalski Slovenci.« Nato je še mladina položila šopke. Vsi, mali in veliki, so bili navdušeni od slavnostnih prizorov in prevzeti, ker jim je bila dana prilika, da se prav od blizu spoznajo mladega kralja in ostale člane našega dvora. Po svečanostih so se rentniki spet vrnili v domače kraje, otroci pa bodo še nekaj dni uživali prijetno letovanje v stari domovini.

Ob 30-letnici litijskega Sokola

V nedeljo bo Litija svečano praznovala jubilej, h kateremu se bo zbrala množica nacionalnega občinstva od blizu in daleč

Po znanih septembrskih dogodkih leta 1908, ko je po ljubljanskih ulicah tekla nedolžna slovenska kri, se je tudi v Litiji in okolici zdramila narodna zavest. Ključ po ustavitvi Sokola, posebno med mladino, je bil z vsakim dnem jačji. Čez leto dni, že 10. oktobra 1909, je bil ustanovljen občni zbor Sokola Litije-Smartno. Da je bila potreba po ustanovitvi društva velika, izpričuje dejstvo, da je na ustanovnem občnem zboru pristopilo 14 ustanovnikov s prispevkom po 100 kron, 60 telovadeč in 88 podpornih članov, skupaj torej 162 članov, kar je za tako majhen kraj bilo kar lepo število.

Predsednik pripravljalnega odbora in duša vsega pripravljalnega dela in gibanja je bil višji sodni oficial, pokojni brat Jakob Roglič. Na dan ustanovnega občnega zbora je na poziv takratnega litijskega župana, pokojnega brata Franceta Slanca, vsa Litija razobesila zastave. Prišla je iz Zagorja močna deputacija Sokola v krojih. Iz Ljubljane so prihiteli kot odposlanci Sokola I takratni starosta Petrin, načelnik dr. Pavel Pestotnik in blagajnik Zorčič. Na postaji je došlo goste sprejel pripravljalni odbor z Rogličem na čelu ter šmarsko pevsko društvo Zvon z zastavo. Poleg teh pa je bilo pri sprejemu navzočnega

velika množica občinstva. Pevsko društvo Zvon je v pozdrav došlim gostom zapelo tri narodne in domoljubne pesmi. S popoldanskim vlakom ob 5. je prišla večja deputacija Sokola iz Trbovelj, tudi v krojih. Na zboru, tako piše društvena kronika, se je v pravem pomenu besede, gnetlo ljudi. Brata dr. Pavel Pestotnik in starosta Petrin sta v svojih ognjevitih govorih temeljito razložila Sokolsko idejo kakor tudi smer in cilje sokolstva. V prvi odbor so bili izvoljeni bratje starosta dr. Ivan Premrov, podstarosta Ferdo Tomazin, načelnik Ognjeslav Fincinger, tajnik Jakob Roglič, blagajnik Joško Modic, odborniki Franc Slanc, France Knaflič st., Maks Lajovic, Ivan Razboršek in Karol Vozelj, namestnik Ivan Robavs, preglednika računov Bernard Andolsek in France Knaflič ml. Tu pripominjamo, da se je smartno kmalu po svetovni vojni odklopilo od Litije in ima zdaj samostojno društvo. Zanimivo je, da je od ustanovitve litijskega šmarskega Sokola živih samo še pet članov in sicer: dr. Premrov, Fincinger, France Pogacnik, Maks Lajovic in Vozelj. Vse ostale že davno krije hladni grob, le France Knaflič mlajši počiva daleč od domačega kraja v Rusiji. Padel je kot dobrovoljec, češki legionar, v boju z boljševiki v okolici Samare.

Še danes po preteku polnih 30 let, se starejši člani litijskega in šmarskega Sokola radi spominjajo ustanovnega občnega zbora. Bil je to zares pravi praznik pre-

Cene — naša vsakdanja skrb

Na zahtevo gospodinj je mestno tržno nadzorstvo včeraj določilo ceno krompirja 1.50 din za kg

Ljubljana, 11. septembra Živilski trg je bil danes precej dobro založen, zlasti s sočivjem, katerega cene se zde menda od vseh ostalih živil še najbolj stabilne in primerne. Kmetje so od blizu in daleč pripeljali na ročnih vozčkih, pa tudi z vozovi velike zaloge živil, vmes tudi precej krompirja. Prodajalke so postavile ceno krompirja na 2 din kg, čemur so se gospodinjje ogorčeno uprle in prišlo je do burnih prizorov, ki se zadnje čase sicer z dneva v dan ponavljajo.

»Kje pa naj vzamemo denar?« so se razburjale kupovalke. »Ali mislite nemara, da živimo v mestu sami grofje in baroni?« »S čim boste pa potem kupovale krompir, ko ga ne bo več?« so odgovarjale prodajalke na podobne glasne izraze iskrenega ogorčenja gospodinj. »Pa ga ne bomo več pripeljale na trg, saj ga porabimo lahko doma, če se nam zdi!«

Ponekod bi prišlo zaradi besednih dvo-bojev kmalu do dejanskih spopadov. V nastalo zmedo in vihar protestov, ki se je razširil po vsem trgu, je končno poseglo tržno nadzorstvo ter maksimiralo ceno krompirja na 1.50 din kg. Cena je bila objavljena na črni deski sredi trga, da jo je vsak lahko videl že od daleč, in te cene so se potem kmetice tudi držale. Sicer so pa krompir v pilih dveh urah že pokupili in ga po 10. ni bilo več dobiti. Dalje je bilo danes na trgu zelo mnogo zelatih glav, katerih cena se je znižala. Posebno velika

Deputacija železniških delavcev v Beogradu

Ljubljana, 11. septembra Nocoj je odpotovala v Beograd deputacija železniških delavcev, ki so organizirani na področju ljubljanskega oblastnega odbora Združenja jugoslovenskih nacionalnih železničarjev in brodarjev, da na odločujočih mestih intervenira v zadevi dražinskih doklad. Najnovejša uredba o povišanju prejemkov železniških delavcev določa namreč tako nizke poviške, da prinaša na osebo delavca povišanje 2 do 3.40 par na dan, družinski očetje pa dobe za otroka po 1.50 din doklade na mesec. Pogodbeni delavci, ki jih je na področju ljubljanske direkcije zaposlenih po navadi 1500 do 2000, pa so izveti od tega izboljšanja. Naloga deputacije je, da odločujočim činiteljem prikaže stvarni položaj delavstva spriču narasle dražine in potrebo, da se prejemki dvignejo sorazmerno s porastom cen.

Francoski film z izredno aktualno, napeto in zanimivo vsebino! Tihotapci orožja, pustolovci in špekulanti povzročajo krvave nemire in vstaje v Orjentu. Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Obiščite jesenski

beograjski vzorčni sejem

od 7. do 16. septembra 1940.

Na sejmu so razstavljene sledeče stroke:

tekstilije, usnje, papir, pohištvo, glasbeni instrumenti, kovine, stroji, motorji, aparati, elektrotehnika, optika, radio, poljedeljski stroji, stavbarstvo, kemija, steklo, porcelan, galanterija, prehrana, alkoholne pijače, knjige, propaganda in reklama.

POPUSTI 50 % PO ŽELEZNICAH IN NA PAROBRODIH. Popusti veljajo za odhod od 2.—16. septembra, za povratek od 7. do 21. septembra 1940 zaključno.

Pri odhodu je treba kupiti celo vozno karto, z rumenim blanketom za znižano vožnjo, ki potrjena na sejnišču, daje potniku pravico za povratek z isto karto, ki jo je treba shraniti.

Pojasnila: Uprava beograjskega sejma, Beograd, sejnišče, poš. pret. 533, telefon: 23-526 in 28-802.

Vsaka vstopnica je numerirana in po zaključku sejma bo izrečena kot loterija in more prinesiti obiskovalcu lepo darilo.

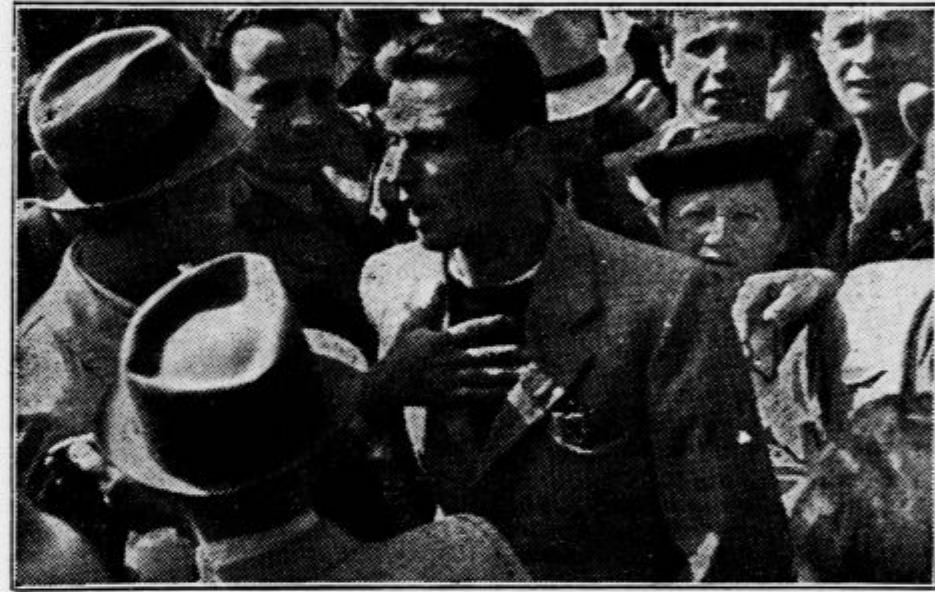
Za obiskovalce z vstopnico po 5.— din se bo vršila omladinska loterija, na kateri bo izrečanih 5 komadov dvokoles, 10 komadov fotbalov; za obiskovalce z vstopnico po 10.— din se bo vršila glavna loterija in bodo izrečane: 1 spalnica v vrednosti din 10.000.—; 2 sobi po din 2.000.—; 2 ledni omari po din 2.000.—; 2 komada »Kraljica peči« po din 1.200.—; 1 komad »Zephir« peči po din 1.500.—; 1 štedilnik »Radulović«.

bujenja narodne zavesti in ponosa. V nedeljo 15. t. m., ko bo praznovan litijski Sokol 30letnico, upamo, da bomo imeli priliko v svoji sredi pozdraviti mnogo naših prijateljev.

kg po kvaliteti. Izredno mnogo je bilo na prodaj gob, merica po 2 din.

Občutno visoke so cene domačega sadja, zlasti boljšega. Boljša jabolka so plačevali po 6 din kg, dočim so hruške dosegle celo do 20 din kg. Ostala jabolka so prodajali po 4 din, hruške pa po 5 do 6 din. Cene grozdja se še niso premaknile. Najceneje si ga dobil po 12 din kg. Zdi se, da ni nobene upanja, da se bodo v doglednem času cene živil konsolidirale. Nasprotno obljublja celo novo podražitev, tako poljskih pridelkov, moke in drugih mleviskih izdelkov in mesa. S 15. bo tržno nadzorstvo registriralo nove cene, ki bodo gotovo vzbudile nov val ogorčenja in nezadovoljstva, če ne bodo prinesle znižanja. Spriču tega je pač odveč ponavljati apel na pristojna oblastva po nujni, temeljiti in pravični ureditvi živilskih cen.

Prihod naših kolesarskih zmagovalcev

Na glavnem kolodvoru je pričakala v nedeljo naše kolesarske zmagovalce velika množica sportnikov, v sredi jo prvak Peternefj

Večdnevna vožnja s kolesom zahteva od tekmovalcev največjega napora, samozatajevanja in trpljenja. Kako »zdelanec« so tekmovalci po takem naporu, kaže naša slika, ki predstavlja zmagovalca, ko z veliko muko stopa iz vlaka. Na levi so sportniki motociklisti, ko so tekmovalce na motornih kolesih popeljali v mesto. Na sprednjem motociklu v levem kotu sedi Peternefj s zlato kupo, darilom kralja

zacijski in zunanje politični propagandi umetnin. V našem koncertnem življenju ni zadostne usmerjenosti in smotrnosti prizadevanj. Naša glasbena politika bi lahko bila v zadnjih dvajsetih letih mnogo boljša in njeni uspehi na znotraj in na zunaj vidnejši.

Pisec pa obeta boljše bodočnost, ki bo nastopila tedaj, ko bodo »trdno stali temelji nove, samobitne naše estetike, porojene iz znanja, občutja in tenkosilnega prodora v skrite lastnosti naše umetnostne bitje« in ko bo »dobra volja premagala samopašnost koristolovstva, malodušja in ozkosrčne zavisti in se bodo strnile moči stremeljih okrog novih idealov, brez katerih ni umetnostnega ustvarjanja«.

Notranjska idila

Povest Ivana Čampe »Mlin v grapi« (založba Literarnega kluba v Ljubljani, 1940, 136 strani, z akvareli akad. slikarja Rika Debeljaka, oprema Milana Mlakarja) je ena tistih rustikalnih in rodninskih zgodb, ki so pisane bolj iz pesniškega snovanja, kakor pa iz realističnega opazovanja dejanskega življenja in resničnih ljudi. Take prozne pesnitve bi mogle v tej razvrzani dobi vzbujati večjo ljubezen do domačih tal in do preprostega življenja v rodninski skupnosti. Kdo ve, ali so še kje v naši deželi taki ljudje, kakor sta mlinar Matic in njegova Tonca? Pisatelj ju je moral postaviti v samotno notranjsko grapo ob bistri Iški, dati v božjem imenu svojem Maticu podpopravčno skromne duševne sposobnosti, ki so ga storile krotkega in z malim zadovoljnega, zlasti ker ima blago nravo, a ženi Tonci toliko pohabe, da ni kalila sreče, ki jo je bila prinesla samotarskemu mlinarju v grapi.

Življenje, ki ga opisuje Ivan Čampa je mikavno prav zaradi te idilične prepro-

stosti, ki izključuje sleherni večji problematiko. Vse poteka tako gladko in srečno, kakor da življenje ne bi bilo to, kar je nam vsem: neugnan boj, trpko nasprotje med željami in stvarnostjo. Otroci se množe in rastejo, kakor da so res božji blagoslov. Problematika nastopi šele tedaj, ko postane mlin v grapi otrokom pretesen in hočejo v svet. A tudi ta »križa« srečno mine, in ko mlinar Matic, sedaj že star očenec, zadovoljno poseda s svojo Tonco na popoldanskem soncu, se mu — prav kakor ob davnem srečanju s Tonco — prebujajo »nekaž otroško mehkega«. Ni si mogel kaj, da ne bi prijel žene za roko in jo božal. Tonca se mu je vedno nasmešnila, kakor tedaj, ko mu je prvič dejala »Ali si otročji!« Maticu postane ob takih besedah toplota pri srcu. Ne ve, kaj bi dejal ženi, da bi ji pokazal hvaležnost in samo molči. Včas pa se mu utrga iz duše in pravi: »Tonca, lepo je pri nas.«

Ivan Čampa je sam nazval svoj spis »idilična povest«. Idile so vedno nastajale tedaj, ko je bila stvarnost premalo vabljiva, da bi koga navdušila. Dejansko imajo najbrž tudi že mlinarji v grapi težje skrbi, kakor jih kaže Čampov Matic. Vsekako kaže Čampova idila prvenstveno lirčno doživljanje sveta in nekako rousseaufjevsko, seveda krščansko usmerjeno vero v dobrega človeka, ki živi nekje v kmečkih zakotjih, skoraj še nedotakljen po razkrajnih vplivih civilizacije. Če ne bi Čampa z očitnim pripovednim talentom opisoval narave in čustev preprostih ljudi, bi bila njegova povest močno »večerniška«, spisana ad usum onih, ki potrebujejo propagando za množično rodbino.

Tako pa je v tem primeru pripovedni instinkt kljub nečasovni idilski zmagal nad nekoliko prikritimi moralističnimi intencami. »Mlin v grapi« opravičuje nadeje v

nadaljnji razvoj Čampe kot pripovednika. Okusno opremljena knjiga je samo v čast Literarnemu klubu.

»Umetnost« v novem letniku

S pravkar izšlo septembrsko številko je revija »Umetnost« nastopila peti letnik. Novi letnik se je uvedel z novim formatom, ki morda bolj kakor dosedanjí ustreza značaju take revije in olajšuje njeno tehnično opremo. Ta prenosova je nastala tudi zaradi tega, ker je revija opustila dosedanje izdaje na luksuznem papirju, zato pa je v navadni izdaji izboljšala kvaliteto papirja, tako da bo poslej izhajala v enotni izdaji na specialnem papirju za umetnostni tisk. »Umetnost« bo tudi v bodoče izhajala dvajsetkrat na leto in prinašala obširne ilustrirane pregledne domače in tuje likovne umetnosti, poročila o smereh tujih, zlasti slovenskih narodov, pesniške prispevke, novice iz umetniškega sveta itd.

Prvi zvezek novega letnika je delno posvečen ameriškomu slikarju slovenskega porekla H. G. Prushcu-Perušku čigar lastna podoba je reproducirana v prilogi. Kratka članka o njem sta spisala prof. dr. France Stele in dr. Rajko Lčžar. Poleg slikarjeve fotografije so še reproducirane nekatere Peruškovs značilne slike. Umetnostni zgodovinar dr. Fran Šijanec je začel objavljati daljšo razpravo. »Pregled zgodovine slovenske likovne umetnosti«, ki bo izhajala vse leto. Sodeč po začetnem poglavju, bo ta razprava prispevala znaten delež k spoznavanju domače upodabljajoče umetnosti in proučevanja njenega razvoja v preteklosti. Eda Stadler je prispevala študijo o znamenitem ruskem slikarju Vasiliju Vasiljeviču Vereščagu. Tuoti ta študi-

Kulturni pregled

Nezanimivost slovenske glasbe

Pod tem naslovom je objavila revija »Sodobnost« v pravkar izšli 9. številki esej skladatelja in dirigenta L. M. Škerjanc-a. Pisec razglablja vprašanje, zakaj ima slovenska glasba v svetu tako malo pomena in prihaja k sklepu, da zaradi tega, ker je za vnanji svet nezanimiva. Vzrok tega pojava ni v naši narodni majhnosti, saj »imamo dosti zgledov, ko so šibki narodili, katerih številčnost bi komaj zadostovala za srednje velemesto, ustvarili samoraslo in krepko kulturo s priznano enakovrednostjo drugim velikim narodom.« »Kakor rad bi mednje štel tudi Slovence,« pravi avtor, »mi tega ne dovoljuje nepristransko gledanje.«

Nato prof. L. M. Škerjanc razčlenja vzroke nezanimivosti slovenske glasbe. Ti vzroki so v skladateljih. Naš umetnik živi v razcepu dveh miselnosti, prisiljen je nihati med vestjo in koristjo, od tod poglavitna njegova napaka: omahljivost, ki je eden izmed vzrokov naše umetnostne zaostalosti. Z druge strani sodi sem premajhna produktivnost skladateljev. Najbolj plodovita naša skladatelja sta Emil Adamič in Stanko Premrl. Adamičev primer je značilen. V njegovem res obilnem delu pogrešamo smotrne urejenosti in nepopustljive strogosti; poleg odlično dograjenih skladb so tudi podpopravčno diletanške, kakršnih dozoriel mojster ne bi smel priznati. Mnogi naši skladatelji pregledajo in za dolgo dobo odlagajo pero in v tem

času izgube marsikatero sposobnost in pogoj za dobro in res sodobno vstvarjanje. Delavnost, samovoljna, neprilijena in neukrotljiva, je med našimi glasbenimi tvorci redkost. Med nadaljnje vzroke šteje L. M. Škerjanc enostranskost glasbenega izražanja in z njo zvezano enoličnost uporabljenih sredstev, namreč prevladujočo lirčnost slovenske glasbe. Manjkajo ji zavzetost, vzgon, širina, dramatičnost, brezobzirnost in ravnost, prav kakor širokogrudna koncepcija in popolno obvladanje tehničnih sredstev.

V vsej naši glasbeni literaturi zadnjih desetletij, izvaja pisec, je le neznatno število izdelkov, ki prinesejo kritični pogled glede na kompozitorno tehniko. V vseh odtlenkih kompozitorne tehnike, pa najsi zadevajo pravopis, oblikovanje, instrumentacijo, harmonijo ali kontrapunkt, vsebujejo skladbe generacij po letu 1900 toliko in vsakovrstnih pogrškov, da bi bilo mogoče iz njih sestaviti priročnik vseh sploh mogočih napak. Pisec navaja za ta pojav dva vzroka. Večina naših predvojnih, pa tudi današnjih skladateljev izhaja iz vrst diletantov, ki se niso mogli z vso potrebno zagrizenostjo posvetiti študiju glasbene teorije in ki so kompromitirali prej, preden so imeli za sabo celotno kompozitorno tehniko. Drugi vzrok je nepopolnost in neurejenost našega glasbenega šolstva.

Nadalje razpravlja L. M. Škerjanc o pomankljivi založniški, koncertni, populari-

Domače vesti

* **Odhod novega tiskovnega atašea** v Washington. Te dni zapušča Jugoslavijo novo imenovani tiskovni ataše pri našem poslanstvu v Washingtonu, publicist Bogdan Radica. Radica je bil poprej tiskovni ataše v Atenah, nato pa 5 let v istem svetu pri Društvu narodov v Ženevi. Od tod je bil nedavno odpoklican in imenovan za zastopnika šefa centralnega presburoja in za šefa publicističnega oddelka. Z njim odhaja tudi soproga, ki je hčerka znamenitega italijanskega pisatelja Guglielma Ferrera, in dvoje otrok. Radica potuje preko Švice, Francije in Španije v Lizbono, kjer se bo vkrcal na parnik.

* **Osem asistentov mest na medicinski fakulteti razpisanih.** Rektorat univerze v Ljubljani je razpisal v »Službenih Novinah« osem mest univerzitetnih asistentov pripravnikov in sicer eno mesto pri stolici za patološko anatomijo, tri mesta pri stolici za interno medicino in štiri mesta pri stolici za kirurgijo. Prošnje se vlagajo do 28. septembra t. l. na rektoratu univerze. Prošnje morajo biti opremljene s predpisanimi prilogi.

* **Sprejem v pošto službo.** Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani obvešča one, ki nameravajo prositi za sprejem v pošto službo, da so vsa mesta na področju te direkcije zasedena.

* **Lepo gesto pietetne pozornosti** so naredili rezervni oficirji, ki so se v petek iz vseh krajev Slovenije sešli v Ljubljani k odkritju spomenika kralju Aleksandru. Pred glavno slovesnostjo so se ob 9. zbrali korporativno na Mestnem trgu, deloma v uniformah, deloma v kroju, ter položili lep venec pred spomenik kralja Petra osvoboditelja. Intimno slovesnost je še podčrtila gozba planinskega polka, ki je polaganje venca spremljala z vojaško molitvijo.

Daka očala
po meri
zato dobro sedijo in
jasen pogled pri

LJUBLJANA
PASAJA
NEBOTIČNIKA

* **Trgovski učni zavod v Ljubljani.** Kongresni trg 2. (Telefon 2986). Vpisovanje v enoletni trgovski tečaj se vrši dnevno. Tečaj si je zavoljo svoje solidnosti in odličnih učnih uspehov pridobil izvrstno sloves. Pravica javnosti. Učnina zvrstna, revni dijak prejme poust. — Vsa podrobna pojasnila in prospekte da vodstvo ustno ali pismeno. (—)

* **Službeni list dravske banovine** objavlja v št. 73 od dne 11. septembra pravilnik za izvrševanje in uporabljanje uredb o kontroli proizvodnje uvoza in prodaje zaščitnih sredstev proti vojni strupom in posebnih sredstev za preprečevanje in gašenje požara; navodilo o programu in delu zdravniških pripravnikov; spremembo pravilnika o tehničnih delih tehničnih uradnikov in uslužbenecov oddelka za katastrofe in državna posestva; spremembo in dopolnitev navedbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva; odločbo o otvornosti 5. razreda učiteljskega za učence z višjim tečajnim izpitom srednjih šol; prepoved barvanja sadnih sokov; odločbo o imenovanju članov in namestnikov glavnega odbora pri glavni upravi za posredovanje dela v Ljubljani in razne objave iz »Službenih novine«.

* **Pri lenivosti črevesa, kataru v čreveh,** obolenju skrajnega črevesa, odstranjevanju naravnega »Franz-Josefova« grenka voda zaprtje spodnjih organov dobro in naglo. Mnogoletne izkušnje uče, da redna poraba »Franz-Josefova« vode izobno urejuje funkcije črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

* **Prometniki za izboljšanje položaja.** Združenje železniških prometnikov je imelo v Beogradu svojo redno letno skupščino. Na koncu je bila sprejeta resolucija, ki jo je odposlansvo izročilo prometnemu ministru. Prometniki žele predvsem, da se izboljša njih položaj, ki sta ga zakona iz leta 1929. in 1931. krivično zapostavila, in da se izenačijo z ostalimi tovariši prometne stroke. Prav tako naj se izvedejo odločbe, ki

ja je opremljena z reprodukcijami. Izmed ostalih slik v tem zvezku omenjamo Emanuela Vidovića »Slikarsko tihotajstvo«, Franceta Gorseta plastiko kmetice, ki je imela na zadnji razstavi Cvijete Zuzorici vseučno usodo, (izgnila je brez sledu), da je Stevana Bodnarova »Portret dame«, Nikole Beševića »Studio glave« in Franceta Kralja »Motiv iz Neaplja«.

Poezijo zastopata v tem zvezku predvsem dva Gradnikova prevoda iz knjige sonetov tržaškega italijanskega pesnika Daria de Tuoni »Carso« (1938). Oba soneta utegneta v prevodu odličnega slovenskega pesnika vzbuditi pozornost za tržaškega poeta, ki je zapisal: sinu se čutim Krasa jaz, čeprav rodil se nisem sred prsti te rjave.

Nadalje so izšle pesmi Ivana Dornika, Egidija Vohnjača in K. H. Mache (odlomki iz »Maja« v prevodu Tineta Debeljaka in z ilustracijami Mihe Maleša posnetek iz bibliofilske izdaje te znamenite češke pesnitve). Maksim Gaspari je objavil paradijo Prešernove gize z originalno risbo, ki ponazarja stari problem: umetnik in kritik. Številko zaključuje drobne vesti iz umetniškega sveta. »Umetnost« izhaja v redakciji slikarja Mihe Maleša in v založbi Bibliofilske založbe, Ljubljana, Podturnom 5. Tiska se v Narodni tiskarni. Celoletna naročnina znaša 130 dirarjev.

Zapiski

KNJIZEVNIKI IN NAROD

V najnovejši številki zagrebskega »Savremenika« objavlja njegov urednik, znani hrvaški književnik in javni delavec dr. Ilija Jakovljević uvodni članek »Hrvaški književniki za seboj«. Pisec se vrača k vprašanju, ki ga je že ponovno obravnaval bodisi sam, bodisi kot drug iz kroga Društva hrvaških književnikov. Vprašanje je v tem, kako naj se v banovini Hrvaški zagotovi književnikom primeren socialni položaj. To je mogoče tako, da dobe službe v javni ali občinski upravi,

jih je sprejel glavni prosvetni svet o priznavanju njihove kvalifikacije kot enakovredne popolni srednji šoli. Delavcem dnevnicaarjem s položnimi strokovnimi izpiti naj se prizna ustrežajoča skupina po letih službe. Združenju prometnikov naj se omogoči sodelovanje pri sestavljanju novega prometnega zakona.

ROBIDOV

enoletni trgovski tečaj

s pravico javnosti

LJUBLJANA, TRNOVSKA UL. 15

opozarja, da je šolska sv. maša

14. septembra.

Redni pouk se prične 16. septembra.

* **Vsi lastniki eksplozivnih motorjev** na tekoče gorivo, ki so po čl. 41 naredbe št. 3 o omejitvi prodaje tekočega goriva z dne 17. februarja 1940 dolžni preurediti svojo napravo na pogon z domačim gorivom ali jo usposobiti za uporabo druge vrste pogonske sile, se pozivajo, da, kolikor niso tega že storili, nemudoma prijavijo neposredno kr. banski upravi, oddelku VIII., vsako predelavo eksplozivnih motorjev, odnosno njih zamenjavo z drugačnimi motorji. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

FOTO APARATI
VSEH SVETOVNIH ZNAMK
NAJNIŽJE CENE! CENIKI GRATIS!
DROGERIJA KANC
ZIDOVSKA UL. LJUBLJANA
MARIBOR

* **Smrt ugledne gospe.** V sredo jutraj je umrla na svojem posestvu v Krčevini pri Ptuj v 72. letu starosti gospa dr. Jurteleva. Zadelo jo je srčna kap. Pokojnica je bila soproga narodnega prvobornika ptujskih Slovencev in po prevratu prvega ptujskega župana pokojnega dr. Frana Jurtele, katerega spomin še danes živi v Ptuj. Dr. Jurtele je v svoji oporoki volil vse svoje premoženje v dobrodelne namene, ki ga upravlja kuratorji pod predsedstvom dr. Frana Salamuna. Pokojna gospa je bila daleč okoli poznana po svoji dobročrnosti. Pogreb blage gospe bo v petek 13. septembra na mestno pokopališče v Ptuj. Blag ji spomin. (—)

* **Vpisovanje v Trgovski učni zavod.** »Kristofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. (telefon 43-82) je dnevno dopolnjeval v popoldne za Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti. Redni pouk se prične dne 16. t. m. šolnina zvrstna, manj premožni imajo popust. Pojasnila in prospekte daje ravnateljstvo. Zavod uživa odlično sloves, je največji in najmodernejši te vrste. (—)

* **Društvo zornih zdravnikov za dravsko banovino** vabi svoje člane na mesečni sestanek, ki bo v soboto 14. t. m. ob 20. pri Slamiču v Ljubljani. (—)

* **Očim je ustrelil pastorka.** V Kaštelu pri Zlatariu v Obsoletski dolini se je odigrala te dni rodbinska drama, ki je pretresla vse prebivalstvo. Ko sta bila 66-letni posestnik Milan Završki in njegov 37-letni pastorek Gabrijel Knauz pred mlinom Završkega, sta se spela zaradi moke. Očim je pokobil sekuro in navlani na svojem pastorku. Domači na so iztrgali očimu sekuro iz rok. Ves besen je nato rograbil Završki samokres in oddal na svojo hišo.

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jožefove grenčice.

Kupujte srečke državne razredne loterije v ZADRUŽNI HRANILNICI Ljubljana — Dalmatinova ulica 6.

odnosno, da se jim kako drugače omogoči kritje življenjskega minimuma, ki je potreben za tak socialni obstoj, da jim bo omogočeno nemoteno delo. Dr. Jakovljević duhovito zavrača razne predsodeke o književnikih, ki so razširjeni v hrvaški družbi — in ne samo hrvaški — tako n. pr. o nesposobnosti književnikov za vodstvo javnih zadev in podobno. Pisec se odločno zavzema za to, da se hrvaški književnik v avtonomni državi v kateri koli obliki zagotovi eksistenca in olajša delo. Pri tem naglašja, da književniki ne zahtevajo nikake milosti, marveč hočejo, da jim hrvaški narod sedaj, ko razpolaga s svojimi sredstvi, prizna pravico do socialnega obstoja in da v lastnem interesu podpre domačo književnost, ki jo narod potrebuje za svoj duhovni razvoj in za svojo kulturno reprezentanco.

Dr. Jakovljević predlaga, kako bi bilo mogoče zagotoviti in dvigniti naklado hrvaške knjige. Njegov predlog se tiče dotacije za šolske, zlasti srednješolske knjižnice, ki naj bi imele toliko sredstev, da bi lahko nabavljale vse pomembnejše hrvaške književne novosti. Dalje predlaga, da bi mestne in trške občine postavile v svoji proračun vsaj 3000 dinarjev na leto za obvezni nakup novih hrvaških knjig. S takimi ukrepi, ki so izvedljivi brez večjih žrtve, bi bilo pomagano domači knjigi, s tem pa tudi domačemu književniku. Dr. Jakovljević predlaga tudi ustanovitev posebne odbora pri banski oblasti, ki bi skrbel za izvedbo takih odredb in predlagal knjige, ki bi jih bilo treba nakupiti iz javnih sredstev. Prav tako naglašja pisec potrebo, da se ustanove javne nagrade za najboljša književna dela. K tem izvajanjem bi lahko pripomnili, da je imela prejšnja Českoslovaška odlično, posnemano vredno zakon o obvezni ustanovitvi in vzdrževanju občinskih knjižnic. Ta zakon je imel prav ugoden vpliv na češko knjižno produkcijo in na položaj domačih književnikov.

Publicist in esejist Bogdan Radica, avtor knjige »Agonija Evrope«, je bil imenovan

ČESKI FILM Vražji študentje

KINO UNION, tel. 22-21

je pri večerajšnji ponovitvi imel pri vseh predstavah ogromen obisk, povsem takšen kakor pri premierah. — To je dokaz, kako željno je občinstvo pričakovalo ponovitve tega odličnega filma. — Opozorjamo, da bo film le še dva dni na sporedu. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri. Blagajna odprta od 11. do 12. in od 15. ure dalje.

Iz Ljubljane

u— Vse štiri petnadstropne stanovanjske hiše, ki tvorijo tako imenovani blok velikih stavb Pokojniškega zavoda v Ljubljani ob podaljšani Muzejski in Nunski ulici, so pravkar dogradili do vrha v surovem stanju. K temu je mnogo pripomoglo krasno jesensko vreme na začetku tega meseca. Te stanovanjske hiše so gradila štiri stavbna podjetja, Anton Mavrič, Stavbna družba, Ivan Bricej in Karel Kavka. Manjka le še streha, ki bo položna, ravna in krita s pločevino. Veliko bo še dela v notranjosti stavb, tako s stopnišči in vmesnimi stenami, da ne govorimo še o drugih raznovrstnih hobotrniških delih. Za vselitev strank bo potem takem prišel v poštev šele poletni termin prihodnjega leta o drugih raznovrstnih hobotrniških delih. Za novinarskega bloka, ki si ga je zamislil Pokojniški zavod. Zaključen pa bo ta blok šele z vogalno stavbo na Bleiweisovi cesti in Nunski ulici.

DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA

v Ljubljani — Kongresni trg 16/II.

vpisuje

v svojo Dvoletno trgovsko šolo in ostale tečaje ter predmete, kakor knjigovodstvo, stenografijo, pravo itd. ter tuje jezike, kakor nemščino, italijanščino, francoščino i. dr.

VPIŠE SE LAHKO VSAKDO.

Pouk se vrši z dopisovanjem, je osebni in zato uspešen. Vsa pojasnila pri vodstvu zavoda brezplačno.

u— Gledališki abonma za leto 1940/41. Z večerajšnim dnem je bil zaključen sprejem lanskih abonentov, ki so se tudi za letošnjo sezono polnoštevilno odzvali. Nove abonentne opozorjamo, da so jim na razpolago najrazličnejši sedeži pri vseh abonmajih, tako da bodo imeli se precejšnjo izbiro. V interesu vsakega posameznega pa je, da pobiti in si zagotovijo sedež, ki mu najbolj odgovarja. Kdor pride med zadnjimi, nima možnosti večje izbire. Občinstvo naj se posluži izrednih ugodnosti, ki mu jih nudi abonma. Prijave sprejemajo vsak dan, razen nedelje, od 10. do 12. in od 15. do 17. v veži dramskega gledališča.

u— **Združenje gledaliških igralcev v Ljubljani** bo imelo v nedeljo 15. septembra 1940 ob 10. v Operi svoj redni občni zbor.

u— **Bolničarski tečaj Rdečega križa**, ki je bil prekinjen, se že nadaljuje kot običajni vsak tork, sredo, četrtek in petek v šoli na liceju v istih prostorih in ob isti uri. Vsi oni tečajniki in tečajnice, ki so prešli prvo obvestilo, se naprošajo, da se ga takoj udeležijo. — Vodstvo.

u— **Železniški upokojenci!** Kakor je bilo v časopisih že razglašeno, morajo oni upokojenci, katerim so bile železniške legitimacije za režijsko vožnjo izstavljene v letu 1931., predložiti nove slike s potrebnimi potrdili kakor vsako leto pri podaljšanju za izstavitev novih legitimacij. Vsi prizadeti se ponovno opozarjajo, naj se čimprej zglase pri oni edini, kjer so v staledu. — Ljubljana, glavni kolodvor in šiška pristanišča sprejemati nove slike dne 16. septembra 1940.

u— **Vpisovanje v umetniško plesno šolo** Mete Vidmarjeve je vsak dan od 16. do 18. ure v Gajevi ulici 9. Začetek šole od 1. septembra. (—)

BELI KVARTET

Ganljiva drama iz življenja lepih bolničark.

Kot dodatek glasbeni film: FRANC SCHUBERT in njegova domovina.

Florence Rice, Una Merkel, Ann Rutherford, Mary Howard, štiri prekrasne devojke — štiri različne usode. — Danes ob 16., 19. in 21. uri bolničark.

KINO SLOGA, tel. 27-30.

FOTOGRAFINJA

za amaterska dela ter učenka fotografije dobila takoj mesto. — Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Foto«.

u— **Ljubljanski Sokol** sklicuje za sredo 18. septembra ob 20. zbor vseh obveznikov Petrove petletke, ki so se obvezali prispevati za novi dom. Namen zbora je posvetovanje o nadaljnjem čim uspešnejšem delu za zgradbo novega doma. Pomagal z nasveti in delanji, da pridemo čim prej do svojega doma, zato se zanesljivo udeležijo zbora, ki bo v mali galerijski dvorani v Narodnem domu. Vabljeni tudi ostali. — Ljubljanski Sokol opozarja svoje članstvo na enkratni izredni prispevek na katera je opozoril že v zadnji številki svojega društvenega »Vestnika«. Poslužite se priloženih pološčic! — Redna telovadba vseh oddelkov se je pričela s 1. septembrom v telovadnici. Opozorjamo članstvo da se vrši vpisovanje pri vodnikih oddelkov do 30. oktobra. Zlasti opozorjamo starše dece in naraščajoča, da že takoj prve dni višje svoje otroke k telovadbi, ker je do 30. oktobra volis nemogoč.

u— **Ustanova dr. Franceta Kosmerla**, odvetnika in univerzitetnega profesorja Chicagu, za gimnazije in učence višjih oddelkov tehniške srednje šole le razpisna. Natančni pogoji so razvidni iz razpisa na mestni deski in na deskah v vežah šolskih poslopij.

u— **Ortopedski zavod Atena**, Šubičeva ulica, Mladika, sprejema v zdravljenje otroke in odrasle z različnimi telesnimi napakami. V zavodu se tudi masira. Informacije in vpisovanje vsak delavnik od 15. do 18. pol.

u— **Sokolsko društvo Ljubljana** — Šiška priredi v nedeljo dne 15. t. m. svoj vsakoletni telovadni nastop s prav ostrim sporedom. Na sporedu so same izbrane točke in nastop kolesarskega oddelka. — Po nastopu bo prosta zabava s plesom v vseh prostorih Sokolskega doma. Začetek točno ob 16. Vabljeni! — Zdravo!

u— **Pevski zbor Glasbene Matice** ima redne vaje ob torkih in četrkih. Drevi ob 20. vaje vsega mešanega zbora. Kdor od dosedanjih pevcev je neodločljivo zadržan, naj to pismeno sporoči odboru, ker se na poznejše prijave za sodelovanje v letošnji koncertni sezoni ne bo moglo ozirati. (—)

u— **Lepe brusnice** liter 7.50 in dovoljno količino sladkorja za vkuhanje dobite pri Fr. Khamu. Kongresni trg 8. (—)

u— **Izbirsko društvo v Ljubljani** priredi v nedeljo 15. t. m. izlet v Veveče—Dev. Marija v Polju. Odhod z vlakom iz Ljubljane ob 12.45. Člani in njih prijatelji se vlijudno vabijo. Poskrbljeno je, da imajo člani in p. onih vpeljeni gostje na dan

Nesreča na stavbi nove cerkve v Beogradu

Podrobnosti o katastrofi, ki je terjala troje življenj

Stavbenik inž. Marković je bil aretiran

Beograd, 11. septembra

Ze večeraj smo na kratko poročali o strašni nesreči, ki se je pripetila na stavbi nove cerkve v Hadži Melenijevi ulici v naši prestolnici. Katastrofa je zahtevala življenje treh sodelujočih, delavca Nikole Glavajca, delovodje Antona Križke in Franceta Križke, ki sta slovenska rojaka, pet njihovih tovarišev pa so težko ranjene prepeljali v bolnišnico.

Kako je do nesreče prišlo, preiskava prvi dan še ni mogla točno ugotoviti. Kar je delavec ušlo nevarnosti, so bili tako razburjeni, da niso mogli povedati ničesar pravega. Spominjali so se samo onih strašnih trenutkov, ko so padali skupno z betonsko ploščo, tramovjem in drugim materialom kakšnih 13 metrov globoko. Najzanimivejša je pripoved delavca Dobroslava Miloševića, ki se je v trenutku nesreče nahajal na betonski plošči pod stropom.

— Vsi smo bili zaposleni na plošči, je povedal. Malo pred nesrečo pa nam je polir naročil, naj vsi gremo dol. Da prinesemo pripravljene materiale. Vsi so odšli, mene pa je pozval delovodja Anton Križka, mi dal konec dolge vrvice v roko in mi naročil, naj grem na drugi konec plošče in vrzico

napnem. Nisem vedel, za kaj gre, a poslušal sem njegov ukaz, in ko sem vrstico nategnili, mi je Križka rekel:

— Nekam sumljiva se mi zdi tale plošča, pa moram prekontrolirati.

Takrat sem tudi jaz pogledal vzdolž vrvice in sem opazil, da se je plošča na sredini nekoliko ulegla in da ni bila več, kakor bi morala biti. Nekaj trenutkov nato se je zgodila nesreča in mojster Križka, ki je prvi sprevredil nevarnost, je z njo odšel v smrt. Če bi bil Križka minuto poprej opazil stvar, bi morda bili vsi ostali živi.

Kaj je povzročilo nesrečo, je danes še težko govoriti. Po sodbi nekega gradbenega strokovnjaka so bili najbrž oporniki prebladi, da bi mogli vzdržati težo betonske plošče, verjetno pa tudi zadržati zmes sama ni bila napravljena strogo po predpisih. Morda je bilo v njej manj cementa in več peska, točno krivdo pa bo mogoča izpričati šele strokovna analiza. Gradbeni podjetnik inž. Srba Marković je bil na mestu aretiran. Na kraj nesreče je prišla komisija, v kateri so bile zastopane policija, inspekcija dela in mestna občina, prisoten pa je bil tudi preiskovalni sodnik.

Muropoljski kasači so dirkali

Ljutomer, 9. sept. 40.

Za dirke ljutomerskega Kola jahačev iz vozačev, ki so bile v nedeljo na cvenskem dirkališču, je bilo v celoti prijavljenih 33 konj vendar pa iz raznih vzrokov niso vsi kasači nastopili. Vreme je bilo tokrat muropoljskim konjem bolj naklonjeno ko na pomlad. Krasni popoldan je privabil na dirkališče mnogo občinstva, toda ne toliko, kolikor bi ga človek zadnje leto jesensko nedeljo pričakoval. Naraščajoča draginja, pomanjkanje bencina, tombola v Murški Soboti — vse to je povzročilo, da je bil obisk le srednji. Konji so bili v srednji kondiciji, kar se je poznalo osebno dvoletnikom. Zato doseženi časi niso bili najboljši. Kmetiskim rejcem je pač primanjlovalo ovsa in sorič stalno slabša vremena tudi časa za izdatnejši trening. Dirke same so bile zanimive in nekatere situacije prav napete, tako da je prišlo občinstvo na svoj račun. Uspeh, prireditve je tudi v tem, da je bilo do neli orodanih takoi pet kasačev in povrh še en oficirski konj. Izidi so naslednji:

I. Enovredna dirka za dvoletne konje na 1400 m: 1. Olko Antona Kranjca, Babinci 2.41 (1.53). 2. Preda Ivana Bežana, Babinci 2.54 (2.04.5). 3. Doro Cirila Rantaše, Buncani 3.06 (2.10). 4. Pero Cirila Rantaše 3.07 (2.10).

II. Ravna galopna dirka za oficirske konje na 1600 m: 1. Valencia por. Ferdi-

nanda Papsta, Zagreb, km 1.19. 2. Gladiator istega lastnika km 1.20. 3. Ciklon, jahač Dušan Mandić 1.20. 4. Strela, jahač por. Ivan Stojan 1.20.8.

III. Enovredna dirka za 3-letne konje na 2100 m: 1. Edi Alojza Novaka, Banovci 3.38 (1.46). 2. Slavček Franca Jureša, Buncani 3.39 (1.45.5). 3. Pulfin Jožka Slavica, Buncani 3.40 (1.41.2). 4. Palestra Franca Herica 3.47 (1.43).

IV. Kmetiska ravna galopna dirka na 1600 m: 1. Firica Franca Žitka, Bučevci, 2.13 (1.23.2). 2. Parafina Ludvika Slavica, Grabe, 2.16 (1.25). 3. Radika Franca Jureša, Buncani, 2.36 (1.37.5). 4. Fuksa Ivana Antolča, Grabe 2.38 (1.38.8).

V. Enovredna dirka za 3 do 12-letne konje na 2200 m: 1. Pulfin Jožka Slavica, Buncani, 3.39 (1.39). 2. Ljubica Franca Panča, Lukavci, 3.43 (1.41). 3. Legro Alojzija Novaka, Banovci, 3.44 (1.37.5). 4. Salta Mirka Sumaka, Ljutomer 3.49 (1.34.5).

VI. Galopna preponska dirka za oficirske konje na 1920 m: 1. Valencia por. Ferdinand Papsta, Zagreb, 2.33 (1.19.8). 2. Gladiator istega lastnika, 2.36 (1.20.2). 3. Strela 2.47 (1.27).

VII. Dvovredna dirka za 3 do 12-letne konje na 2400 m: 1. Ljubica — Princesa Franca Panča in Katarine Berden 4.47 (2.01). 2. Legro-Edi Alojza Novaka 4.48 (2.01.5). 3. Slavček-Vinko Franca Jureša 4.50 (2.07.5).

Iz Maribora

a. Repertoarni načrt Narodnega gledališča v Mariboru za novo sezono. Drama: slovenska: Cankar: »Za narodov blagor«, Mrak: »Kardajordje«, štandeker: »Čas in ljudje« in morebitne druge uspele novosti; srbskohrvatska: Nušić: »Uježe«, Senčič: »Nenavadni človek«, ruska: Dostojevski: »Krasnopoljski«, »Zločin in kazene«, Gorki: »Na dnju«, Ostrovski: »Gozd«, nemška: Hauptmann: »Dorothea«, Angermann: »Kaestner«, »Tonček in Pika«, Klabund: »Praznik cvetočih češenj«, Werfel: »Jurez in Maksimilijan«, italijanska: Chiarelli: »Maska in obraz«, Pirandello: »Henrik IV«, Goldoni: »Lažnik«, angleška: O'Neill: »Strast pod brestic«, Shakespeare: Hamlet; francoska: Deval: »Tovariš«, Moliere: »Namišljeni bolnik«, Rostand: »Cyrano de Bergerac«, finska: Vuolli: »Žene na Niskavurij«, Opera: Čajkovski: »Evgenij Onjegin«, ali »Pikova dama«, Delibes: »Lakme«, Gounod: »Margareta«, »Faust«, Opereta: Beneš: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron, (gostovanje Udovčeve), Dobovšek: »Habakuk«, Granichsteden: »Na kraljičin ukaz«, Lehar: »Ciganska ljubezen«, Parma: »Caroline amanc«, Suppe: »Fatinica«.

a. Trgovska nadaljevalna šola v Mariboru bo vpisovala vajeke in vajeke trgovskih podjetij v vse razrede v nedeljo 15. t. m. od 10. do 12. v upraviteljski pisarni, Zrinjskega trg 1, pritličje. K vpisovanju naj prinese vsakdo razen zadnjega šolskega izpovedala in rojstnega lista neobidno tudi potrdilo šolskega odbora Združenja trgovcev za mesto Maribor o plačani šolnini in dve izpolnjeni rodovnici, ki jih doli istotam.

a. Z življenjem se bori v mariborski splošni bolnišnici 20letni posestnikov sin Maks Tomazič iz Frana, ki je po nesrečnem naključju prišel z desnico v mlatinico, ki mu jo je odrgala. Razen tega ima Tomazič še hude notranje poškodbe, tako da obstoji resna nevarnost za njegovo življenje.

a. Izopana trgovina. Neznanci so vdrl v trgovino Petra Zorka v Pekrah pri Mariboru. Pebrskali so vso prodajalno. Očitno so stikali za denarjem, ki ga pa niso našli. Odnegli pa so razne cigarete, znamke, kolke in druge predmete v skupni vrednosti okoli 9000 din. Preiskava je dognala, da so zlikovci prišli v notranost trgovine skozi kuhinjo, v katero so se spizlali skozi okno. Orožniki so vlomilcem že v petami.

Iz Celja

a. Šahovski turnir. V torek je bilo odigrano tretje kolo spominskega turnirja dr. A. Schwaba, ki ga prireja šahovski klub Gaberje. Rezultati so naslednji: Hajninger: Fajš 0:1, Medved: F. Schneider 0:1, Rajšek: J. Schneider 0:1, Esih: Slimšek 1:0, F. Csörgö: Habenski 1:0, Regner: Verčkovnik 0:1, Golja: Ahtik 1:0, Mirnik: E. Csörgö in Domajno: Pukmajster prekinjeno. Stanje po tretjem kolu: F. Csörgö, Fajš in J. Schneider 3, Verčkovnik 2 in pol, Mirnik in Domajno 2 (1), Golja in F. Schneider 2, Habenski 1 in pol, E. Csörgö 1 (1), Slimšek, Esih in Hajninger 1, Pukmajster 0 (1), Ahtik, Medved, Regner, Rajšek 0 točk.

a. Smrt ge. Marije Kinclve-Adamove, ki je, kakor smo poročali, umrla v Celju pri svoji hčerki edinki ge. Mariji Rusovi, soprogi drž. tožilca g. dr. Davorina Rusa v Celju, bo v petek ob 16.30 iz hiše žalosti v Celju, Kralja Petra cesta 31, na mestno pokopališče v Celju.

a. Vpisovanje pri Sokolu Celju-matič bo za vse oddelke v petek 13. t. m. od 15. do 18. v društveni telodavnici. Rečna telodavnica se začne v ponedeljek 16. t. m. za vse oddelke po lanskem urniku.

a. Nesrečna smrt kmetijskega mladenci. Dne 9. t. m. se je smrtno ponesrečil 23 letni posestnik sin Franc Škeri iz Dramelj pri Sv. Juriju ob južni železnici. Peljal se je s kolesom po opravih k Sv. Juriju. Na ovinku mu je nasprotni privozil kolesar Ludvik Zupančič, Škerlov sosed. Trčila sta skupaj in Škeri je padel na hrbet ter si zlomil tilnik, da je obležal na mestu mrtve. Za očeta je to velik udarec, ker je bil sin edina moška delovna sila na obsežnem posestvu.

a. Dva divjaška napada. Ko je bil 33 letni posestnikov sin Jurij Holcer iz Marjagradca pri Laškem v ponedeljek zvečer v mlino, je stopil v mlino neki Miha Robida in zahteval od Holcerja moko. Ker Holcer ni ustregel njegovi želji, ga je Robida napadel in udaril po glavi. Nato je Robida šel. Ko je Holcer pozneje odhajal iz mlina, ga je Robida pričakal na cesti in ga pretepel do nezvesti. Holcerja, ki je dobil močne poškodbe, so našli šele okrog štirih zjutraj in ga prepeljali v celjsko bolnišnico. — Ko je stal 39letni posestnik Franc Leber iz Zagaja pri Ponikvi v nedeljo zvečer pred hišo, ga je napadel sin nekega posestnika iz iste vasi ter ga z nožem hudo poškodoval po glavi in rokah. Leber se zdravi v celjski bolnišnici.

BELEŽKE

Predsednik Živković v Sarajevu

Kakor smo že poročali, sta se predsednik JNS Peter Živković in podpredsednik Jovan Banjanin pretekli dni mudila v vrhaski banovini. Pristavljala sta v Banjaluki sedjo strankinega banovinskega odbora in nato priredila po večjih krajih Bosanske krajine sestanke s strankinimi zapniki. V torek dopoldne sta bila gg. Živković in Banjanin v Travniku, kjer sta se tudi sestala s tamšnjimi predstavniki JNS, nato pa sta nadaljevala pot v Sarajevo. V torek zvečer je bil v Sarajevu skupni sestanek JNS, na katerem je poleg predsednika in podpredsednika stranke govorili tudi bivši predsednik vlade Bogoljub Jevtić, ki se še nekaj dni mudi v drinski banovini.

Ne Velika Srbija, ne Velika Hrvatska

Pod naslovom »Frankovske karte« piše Adam Pribečević v svojem glasilu »Seljaško kolo« o raznih letakih, ki jih razširja jo hrvatski frankovci. Pribečević pravi, da tem letakom ne gre pripisovati resnosti in ne pomena, ker so te frankovci že sami izključili iz hrvatske narodne skupnosti. Vrh tega je jasno, da bi tak Velika Hrvatska, o kakršni fantazirajo frankovci, ne mogla nastati in še manj se obdržati, ker bi v njej bili Hrvati v manjšini. Članek nato med drugim nadaljuje:

»Srbe in Hrvatse je usoda pomešala tako, da ni mogoče potegniti meje med njimi. Dejstvo je, da živi danes več kot dva milijona pravoslavni Srbov pomešanih med Hrvatse. Zato ni mogoče niti Velika Srbija niti Velika Hrvatska, mogoča je samo in izključno Jugoslavija. Veliko Srbijo bi kot nekakša kislina izjedali od znotraj Hrvati, Veliko Hrvatsko pa Srbli. Ti in oni bi mogli dobiti zavezništvo kje zunaj, toda ti zavezništvo bi ne podpirali Srbov proti Hrvatim in ne Hrvatov proti Srbom iz kakšne nesebične ljubezni. Ne Hrvati, ne Srbi ne bi mogli v takem primeru ostati svoobodni.«

Adam Pribečević zaključuje svoj članek takole: »Velika večina Srbov in Hrvatov vse to dobro ve. Usoda nas je pomešala tako, da bi nam bilo neprimerno slabše, kakorkoli bi se razdelili. Zato moramo ostati skupaj. Druge poti za nas ni. Ali smo skupaj, ali pa bomo eni in drugi tuji podložniki. Zato bodo tudi frankovske karte ostale samo zgodovinski dokumenti, da je med nami bilo nekaj bedakov.«

Odlikovani voditelji naših Nemcev

Novosadski »Deutsches Volksblatt« poroča, da so bili odlikovani z redom Jugoslovenske krone III. stopnje predsednik Kulturbanda dr. Josip Janko, z redom sv. Save III. stopnje pa voditelji vojvodinskih Nemcev Franz Hamm, Jakob Lichtenberger, dr. Jakob Avender in Johann Wüsch.

Otvoritev nemške gimnazije v Beogradu

V torek dopoldne so v Beogradu v prostorih tamošnje nemške šole v Zrinjskega ulici slovesno otvorili nemško gimnazijo, ki je začela posloovati z letošnjim šolskim letom. Svečanosti so prisostvovali nemški poslanik v Heeren, nemški generalni konzul Neuhausen, beograjski župan Tomić, pomočnik prosvetnega ministra Bogdanović, evangeliški škof dr. Popp itd. Dvorana je bila okrašena z jugoslovenskimi in nemškimi zastavami ter slikami kralja Petra in kancelarja Hitlerja. Učenci in učence nemške šole so za uvod zapeli državno himno, nato pa je predsednik šolskega društva, ki bo vzdrževalo gimnazijo, Hans Moser, pozdravil častne goste ter podčrtal pomen nemške gimnazije, ki naj postane glavni stebel v kulturnem mostu med Jugoslavijo in Nemčijo. Da bo lahko to nalogo izpolnjeval, bo novi zavod poleg nemških sprejemal tudi učence in učenke jugo-

Spremembe v sovjetski vladi

Kakor poroča baselska »Nationalzeitung«, so v moskovski javnosti vzbudile veliko pozornost spremembe, ki so bile te dni nepoznamo izvršene deloma v vodstvu boljševiške stranke, deloma pa v sovjetski vladi. Predvsem je izzvalo splošno začudenje dejstvo, da je bil intusmus Stalinov Zdanov odstavljen z mesta načelnika strankinega propagandnega urada za inozemstvo. Zdanov je oni sovjetski politik, ki je v odločilni meri pripomogel do sovjetsko-nemškega sporazuma ter je o priliki lanskih pogajanj med soveti in zapadnimi veleislama ostro napadel Anglijo zaradi njene zavlačevalne taktike. Napade je v »Pravdi« nadaljeval in kmalu imel na svoji strani ne samo sovjetsko javnost in odločujoče činitele, marveč celo samega Stalina. Znan je tudi kot odločen zagovornik t. zv. »realne« politične linije Sovjetske zveze in zato mnogi tolmačijo njegovo odstranitev kot znak, da mislijo državniki v Krmilju spremeniti pravec svoje dosedanje zunanje politike. Ali je tako tolmačenje pravilno ali ne, se bo moralo šele pokazati.

O Višinskem, ki je znan iz procesa proti maršalu Tuhačevskemu in njegovim tovarišem, kjer je zastopal obtožbo, so poročali nekateri listi, da je izločen iz vlade, vendar ta vest ni bila točna. Višinski je še vedno podpredsednik sveta narodnih komisarjev. Pač pa je v Mehliu dobil tovariša, ki je tudi postal podpredsednik vlade, obenem pa je prevzel funkcijo komisarjev za državno kontrolo. V njegovo področje spada nadzor nad vsemi izdanki za vojsko in ima v tem pogledu zelo velika pooblastila. Sovjetska vlada ima tako sedaj tri podpredsednike: maršala Vorosilova, Višinskega in Mehliu. Vsem trem pripisuje moskovska javnost, da so nositelji novega borbenega duha rdeče vojske, kar je bilo doslej o Vorosilovu dovolj znano. To stališče se je še ojačilo z imenovanjem Mehliu.

SPORT V nekaj vrstah

SK Slovenj Gradec ima težave

Pišajo nam: Za nedeljo 15. t. m. je določena v Mariboru prvenstvena nogometna tekma med SK Rapidom in SK Slovenj Gradecem. Žal so se pa za to tekmo v vrstah sportnega kluba Slovenj Gradec pojavile nekatere težave. Večina prvega moštva se je razšla, nekaj igralcev je prestopilo v vrste Slovana v Guštanju, tako da je klubu preostalo sedaj na razpolago le mladinsko moštvo. V takih razmerah je razumljivo, da ni onega veselja do sportnega dela, kakor bi bilo treba. Mišlimo pa, da mora vodstvo SK Slovenj Gradec iti preko teh trenutnih sportnih težav in nastopiti v Mariboru kljub vsemu, pa čeprav z mladinskim moštvom.

Ze včeraj smo opozorili, da ima vrhovni nogometni savez na programu letos še štiri mednarodne nogometne tekme. Kakor pa čitamo danes v »Vremenu« bo bržkone Jugoslavija nastopila še letos tudi proti Švicarski in Švici. Povratna tekma bo na pomlad v Jugoslaviji. Kakor kaže bosta srečanja z Rumunijo in Madžarsko definitivno že ta mesec in sicer 22. in 29. Kapetan Vrhovne nogometne zveze G. Boško Simonović se bo moral vsekakor precej potruditi, da v tem kratkem razdobju pripravi naše moštvo za uspešen nastop.

Program sobotnega in nedeljskega plavalnega srečanja med Hrvati in Madžari v Splitu, je po najnovejših informacijah nekoliko spremenjen. Izven konkurence bosta pa verjetno nastopila v hrvatski reprezentanci tudi naša dva najboljša in sicer Cerer ter Draguška Finčeva. — Zaradi nastopa na znani dirki okoli Srbije sta bila ob povratku v Zagreb izključena iz svojega kluba, Hrvatskega kluba biciklistov »Sokol« Josp Pokupek in Drago Davidović. — V nedeljo mora zagrebški Gradjanski nastopiti v ligaški tekmi proti Hajduku v Splitu. Tekma obeta biti senzacija, kajti po vestih iz Zagreba bo vodstvo Gradjanskega poslalo v Split zelo pomladeno enajsterico, in sicer brez Glasera, Kokotovića, Velfa, Omermančiča, Matekala, Lesnika in drugih znanih igralcev prvega moštva. Izgleda po vsem tem, da preživlja Gradjanski težko notranjo krizo. — V Forest Hillsu v Zedinjenih državah Severne Amerike je bilo pretekli dni končano prvenstvo v tenisu za USA. Teniški prvak je postal Mac Neill, ki je porazil v finalu Riggsa s 4:6, 6:8, 6:3, 6:3 in 7:5. — Iz Italije prihaja zanimiva vest, da je bil uklinjen tam v vseh sportnih panogah profesionalizem.

SK Mars. Danes popoldne bo obvezen trening za vse igrače ligaškega moštva in juniorjev. Prosim vse, ki igrajo v obeh moštvi, da se udeležijo treninga. Načelnik.

SK Slavija. Drevo ob 20. redna odbojstva seja. Vsi gg. odborniki sigurno. Važno radi prvenstvenih tekem. Članski sestank bo v petek ob 10. v klubski sobi. Važno za nedeljsko gostovanje na turnirju Virtusa.

Upokojeni učitelji

Beograd, 11. sept. p. V učiteljski službi so bili upokojeni Ernestina Zalec v Trebnju, Franja Vodenik v Kranju, Olga Tomasič na Bledu, Marija Bušić v Ljubljani, Mira Radin na Zidanem mostu, Gabriel Mindelič v Velikih Laščah, Pavel Saršon v Ljubljani in Andrej Kečič na Uncu.

Divna in lepa je ROGAŠKA SLATINA v jesenski dobi.

OBIŠČITE jo vsi, ki tega niste storili v pred ali glavni sezoni.

Vsa sredstva za zdravljenje.

INDIKACIJE: bolezni želodca, črevesja, ledvic, žolčnih kamenov, DIABETES itd.

Strogo dietna kuhinja. Ves komfort.

Deset- in dvajsetdnevni aranžmaji po

predsezonski ceni brez vsakega povišanja.

Izkoristite ugodno priliko! Okrepite svoje zdravje!

Jesenska sezona od 1. septembra do 15. oktobra, zimaska sezona od 15. oktobra dalje.

Zahtevajte prospekte od ravnateljstva zdravilišča

ROGAŠKA SLATINA

Gospodarstvo

Ugoden razvoj naših državnih financ

Po uradnih podatkih so znašali državni dohodki v prvih štirih mesecih tekočega proračunskega leta (april—julij) 4573 milijonov din. t. j. za 765.5 milijona din ali za 20.2% več nego v istih mesecih lanskega leta.

Dohodki od neposrednih davkov so v tem razdobju dosegli 835 milijonov, in sicer brez dohodkov, ki so odstopljeni banovini Hrvatski, medtem ko so znašali lani v istem razdobju dohodki od neposrednih davkov 786 milijonov. Navzlic temu, da letos niso upoštevani dohodki od neposrednih davkov, ki so odstopljeni banovini Hrvatski, se je donos povečal za 49 milijonov.

Donos trošarin je znašal letos v štirih mesecih 418 milijonov, t. j. 64 milijonov ali 18% več nego lani, donos taks pa se je povečal na 475 milijonov, t. j. za 51 milijonov ali 12% več nego lani. Tudi donos taks se je povečal navzlic temu, da letos ni upoštevani donos onih taks, ki pripadajo banovini Hrvatski. Carinski dohodki so se narasli na 400 milijonov, t. j. za 57 milijonov ali 17% več nego lani. Monopolski dohodki pa so dosegli 867 milijonov din, t. j. za 146 milijonov ali za 20% več.

Sorazmerno so se najbolj povečali dohodki državnih železnic, ki so narasli za 43%. Lani so znašali v prvih štirih mesecih proračunskega leta 788 milijonov, letos pa 1124 milijonov, in so bili torej letos za 336 milijonov večji. Tudi dohodki pošte, telegrafa in telefona so — primeri z lanskim letom narasli za 28 na 214 milijonov, dohodki rudnikov pa za 25 na 81 milijonov.

Zmanjšanje naših klirinških terjatev v Nemčiji

Najnovejši izkaz Narodne banke o stanju klirinških računov z inozemstvom zaznamuje obširno podaljšanje salda naših klirinških terjatev v Nemčiji, in sicer od 4.47 milijona mark ob koncu avgusta na 3.20 milijona mark dne 8. septembra. Tudi naše terjatve v Češkomoravskem protektoratu so se znatno zmanjšale. Pred enim mesecem, to je 8. avgusta, so znašale 16.4 milijona Kč, ob koncu avgusta 6.7 milijona Kč, 8. t. m. pa so padle na 2.8 milijona Kč.

Med ostalimi aktivnimi klirinški zaznamuje klirinški račun s Turčijo zmanjšanje naših terjatev od 5.8 na 4.8 milijona din, klirinški račun z Bolgarijo pa povečanje naših terjatev od 3.4 na 4.0 milijona din. Naše klirinške terjatve v Franciji so se nebitveno zmanjšale na 2.4 milijona frankov, naše terjatve v francoskih kolonijah pa so ostale na nespremenjeni višini 2.6 milijona frankov.

Nazadovanje našega klirinškega dolga nasproti Italiji

Med pasivni mi klirinški kaže v zadnjem času največje spremembe klirinški račun z Italijo. Pred enim mesecem smo bili Italiji dolžni v kliringu 49.3 milijona din, do konca avgusta je ta naš dolg nazadoval na 29.2 milijona din, v prvi četrtini septembra pa se je ponovno skrčil na 21.2 milijona din.

Obširno povečanje našega dolga pa je zabeleženo na klirinškem računu z Madžarsko, namreč od 9.9 na 14.6 milijona din. Naš klirinški dolg nasproti Slovaški se je prav tako povečal od 16.3 na 23.6 milijona Ks. Saldo našega klirinškega dolga v Rumuniji se je le za malenkost zmanjšal na 7.0 milijona din, v klirinškem računu z Nizozemsko pa imamo dolg v višini 37.000 holandskih goldinarjev.

Stanje Narodne banke

Medtem ko se je v zadnji četrtini avgusta naš obtok bankovcev zaradi ultima povečal za 293 milijonov din, zaznamuje izkaz od 8. t. m. zmanjšanje za 7.5 na 12.233.5 milijona din (lani je bilo v tem tednu pod vtisom vojne zabeleženo povečanje za 500 na 8487 milijonov). Obveznosti na pokaz so se istočasno povečale za 229.1 na 2410.6 milijona din, predvsem zaradi povečanja privatnih žirovnih dobrometij za 121.1 na 1411.1 milijona din.

Ziata podlaga se je v prvi četrtini septembra ponovno povečala za 25.8 na 2356.2 milijona stabilizacijskih din (lani 1935.3) v stvarni vrednosti 3770 milijonov din. Devize, ki se ne štejejo v podlago, pa so nazadovale za 64.8 na 491.1 milijona din (lani 509.7). Menična in lombardna posojila so znova nazadovale za 23.2 na 1627.5 milijona din (lani 2256.0), eskont bonov za narodno brambo pa se je povečal za 296 na 4894 milijonov din. Glede na stvarno vrednost zlate podlage je znašalo 8. t. m. kritje obtoka bankovcev in obveznosti na pokaz 25.74%.

Gospodarske vesti

Proti predlogu, da bi šipad dobil monopol za trgovino z drvmi, Državno šumsko industrijsko podjetje šipad, ki je moralo nedavno ustaviti obratovanje in je bilo že ponovno predmet sanacije, naj bi po predlogu, ki je bil stavljen v merodajnih mestih dobilo nekaj monopol za trgovino z drvmi, in sicer na ta način, da bi to podjetje dobilo pravico prisilnega odkupa vseh količin drv, ki presegajo tri vagone. Proti temu predlogu nastopa »Jugoslovenski kurir«, ki svari pred ustvaritvijo nove centralne monopolske ustanove, ki bi bila vnaprej obojena na nespesh. Znano je, da je lesna industrija zaradi zastoja pri izvozu v hudi stisk in je moral ravno šipad ustaviti obratovanje. Če bi se zares uvedel tak monopol, bi bila edina posledica, da bi se razpoložljive količine drv izgubile s tržišča. Po mnenju »Jugoslovenskega kurirja« naj bi raje država prisilila velika lesna industrijska podjetja, da bi dala zaloge drv na razpolago po maksimalnih cenah. Inicijatorji predlogov so v načrtu uredbe šli celo tako daleč, da so predlagali storniranje vseh zaključkov za drva, ki še niso izvršeni, kar bi lahko imelo za posledico zastoj pri oskrbi prebivalstva z drvmi v trenutku, ki se bliža zima.

Zagrebška občina bo najela 30 milijonov din. Zagrebška občina je sklenila najeti posojilo 30 milijonov din za nabavo rezerve živil. Del tega posojila bi dali zagrebška Mestna hranilnica in Hranilnica

večar na 475 milijonov, t. j. za 51 milijonov ali 12% več nego lani. Tudi donos taks se je povečal navzlic temu, da letos ni upoštevani donos onih taks, ki pripadajo banovini Hrvatski. Carinski dohodki so se narasli na 400 milijonov, t. j. za 57 milijonov ali 17% več nego lani. Monopolski dohodki pa so dosegli 867 milijonov din, t. j. za 146 milijonov ali za 20% več.

Sorazmerno so se najbolj povečali dohodki državnih železnic, ki so narasli za 43%. Lani so znašali v prvih štirih mesecih proračunskega leta 788 milijonov, letos pa 1124 milijonov, in so bili torej letos za 336 milijonov večji. Tudi dohodki pošte, telegrafa in telefona so — primeri z lanskim letom narasli za 28 na 214 milijonov, dohodki rudnikov pa za 25 na 81 milijonov.

banovine Hrvatske, večji del pa bi dali Državna hipotekarna banka in Poštna hranilnica. Predstavnik zagrebške občine se zaradi sklenitve posojila mudijo v Beogradu. V zvezi z akcijo za prehrano namava zagrebška občina naložiti imovitejšim mešanom poseben socialni prispevek, ki bi ga plačali oni, katerih letni dohodki presegajo 90.000 din. Uvesti namerava tudi posebno doklado na zgradbe, ki so davka proste. Prav tako namerava občina obremeniti s posebnim prispevkom konzum v javnih lokalih po 9. uri zvečer.

Tvornica celuloze v Drvarju bo znova pričela obratovati. Nedavno smo poročali, da je velika državna tvornica celuloze v Drvarju ustavila obratovanje zaradi slabega izvoza celuloze v inozemstvo. Sedaj poročajo, da bo ustavitev obratovanja le začasna. Po izvršenem čistjenju obratov in poravnanju strojev bo tvornica 23. t. m. znova pričela obratovati.

Nova dopolnilna zbirka k »Taksama«. V samozaložbi g. Stefana Sušca, banskega fin. načelnika v p., je te dni izšla III. zbirka dodatkov k njegovi knjigi »Taksama«. S to, 76 listov enostranskega tiska obsegajočo dopolnilno zbirko se zopet osvežuje vsa takšna snov z vsemi spremembami in dopolnitvami, kar jih je nastalo do konca meseca septembra t. l. Glede na važnost takšnih predpisov in na stroge kazni za njih kršitev bo s to pomembno knjižico, ki jo je mogoče dobiti bodisi pri piscu g. Stefanu Sušcu, Ljubljana, Beethovnova 15/III. ali pa v knjigarnah po 28 din (poština posej), brez dvoma zelo ustrezno vsem številnim interesom. Zato knjižice ni treba še posebej priporočati.

Gradnja državne ceste s »Kozji Vransko«. Banska uprava državne banovine je razpisala licitacijo za rekonstrukcijo državne ceste števil. 50 skozi Vransko od km 48.75 do km 50.00. Proračun znaša 934.000 din.

Borze

11. septembra

Na jugoslovenskih borzah notirali nemški klirinški čeki 14.70 do 14.90. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 50. Za bolgarske klirinške čeke na je bilo v Beogradu povpraševanje po 86. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravnalo po tečaju 55 din za dolar.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci nudila po 452 v Beogradu je bil zabeležen tečaj 448.50 — 448. Tudi v ostalih državnih vrednotah pri deloma višjih dnevniht tečajih ni bilo prometa. Do zaključka pa je prišlo v deinceh Trboveljske po 290.

DEVIZE

Ljubljana. Oficialni tečaji: London 177.93 — 181.13, New York 4425 — 4485, Curih 1010.29 — 1020.29. Tečaji na svobodnem trgu: London 220.05 — 223.25, New York 5480 — 5520, Curih 1248.45 — 1258.45. Curih. Beograd 10. Pariz 9.80 (bankovci 6.95), London 17.46, New York 439 (bankovci 436), Milan 22.1750, Madrid 40, Berlin 175.30 (registermarke 51.50).

EFKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 452 bl., 4% agrarne 51 den., 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 78 bl., 6% dalm. agrarne 70.25 bl., 6% šumske 70 bl., 7% stabiliz. 93 den., 7% invest. 96 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 94.50 den., 8% Blair 98.50 den.; delnice: Narodna banka 7800 bl., PAB 190 den., Trboveljska 285 — 290 (290), Gutman 45 bl., Jadranska 400 den., Isis 50 bl.

Beograd. Vojna škoda 446.50 — 448. 4% agrarne 53 den., 4% severne agrarne 50 den., 6% begluške 77.50 den., 6% dalm. agrarne 70.50 — 71 (71), 7% invest. 100 den., 7% Blair 95 den., 7% Seligman 105 den., 8% Blair 100.75 — 102 (101), PAB — (200).

Blagovna tržišča

ZITO

Chicago, 11. septembra. Začetni tečaji: pšenica: za sept. 74.625, za dec. 76.125, za maj 76.75; koroza: za sept. 63, za dec. 57.875.

ZIVINA

Mariborski živalski sejem dne 10. septembra. Prignanih je bilo 5 konj, 12 bikov, 100 volov, 407 krav in 9 telet, skupno 532 glav, prodanih pa je bilo 351 konjadov. Cene so bile naslednje: debeli vol 7 do 8, poldebili 5.75 do 7, plemenski 6.50 do 7, bik 7, klavne 5.50 do 7, klavne krave debele 5.75 do 7, plemenske krave 5.50 do 7, krave klobasarice 4 do 5, molzne krave 6 do 8, breje krave 5.50 do 7, mlada živina 6.30 do 8, teleta 7 do 9 din za kg žive teže.

INSERIRAJTE V „JUTRU“

Messerschmittova letala

med poletom nad Londonom

Pomen Londona v sedanji vojni

Vojaško in gospodarsko središče Anglije

Nemci razmišljajo o pomen Londona v sedanjem vojaškem spopadu in prihajajo do naslednjih zaključkov:

Angleška vojna industrija je do precejšnje višine osredotočena v Londonu, ki je poleg vsega gospodarski center Anglije. V Londonu živi dvajset odstotkov angleških delavcev. Potrošnja Londona predstavlja četrtino celokupne potrošnje na Angliji. Tretjina angleškega uvoza prihaja preko Londona, četrtina kapacitete angleških tvornic in strojev se nahaja v londonskem področju.

V pogledu vojne industrije velja poudariti, da je London s svojimi tvornicami

letal, tankov in motorjev velikega pomena za Anglijo. Poleg tega se nahajajo v Londonu in njegovi bližini livarne za topove, tvornice za smodnik in izdelovalnice plinskih mask. Londonska luka je s svojim 55 km dolgim pristaniščem največje pristanišče na svetu ter razpolaga z največjimi dokli na zemlji. Od angleškega uvoza gre nad 60% mesa, 40% volne, 30% petroleja in 25 odstotkov žitaric preko Londona. Tudi glavne železniške proge se križajo v Londonu, kjer je tudi važno vozlišče telefona in brzojava. Škoda, ki jo bo utrpel London v sedanji vojni, se bo torej prav kmalu poznala širom Velike Britanije.

Peklenska simfonija groze

Očividec opisuje bombardiranje angleške prestolnice

Londonski dopisnik švedskega dnevnika »Nya Daglight Allehandan« poroča svojem listu vtise o bombardiranju angleške prestolnice in pravi:

Severni del hiš ob Temzi, ki je bil že v popoldanskih urah razdejan po nemških bombnih napadih, so začeli najprej izpraznjevati. Prebivalstvo, ki je stanovalo v bližini ondotnih industrijskih naprav, je diralo k vozovom, da bi ušlo peklenemu trušču. Ko se je ob mraku nemški napad ponovil, je vse drlo v zaklonišča. Bombe so začele treskati na zemljo skoro istočasno, ko so zatulile alarmne sirene.

Novinar se je skušal preriti proti južni strani reke in je na ta način dospel v bližino dokov. Ambulančni vozovi in gasilci so dirjali sem in tja ter so zvonili, da so se jim ljudje mogli umakati v stran. Ne-

prestano so padale bombe. Prišel sem do vogala neke ulice, kjer me je zadržal gasilski voz. V naslednjem trenutku je bil vogal posnet. Ostali so le še kupi peska opeke, ometa in razvaline...

Videl sem vžigalno bombo, ki je zadela neki rezervoar v plinarni, pravi dopisnik. Toda razdejanje bombe samo ob sebi še ni bilo toliko hudo. Mnogo huji je bil pekleni trušč, ki so ga povzročali protiletalski topovi in ropotanje letal v zraku. Vse skupaj se je zdelo kakor peklenka simfonija nepopisne groze. Ko sem dospel v londonski Westend, se mi je zdelo, kakor da sem se zdrnil iz strašnih sanj. Veliki deli devetmilijskega mesta so morali doživeti grozo in strahote vojne, medtem ko drugi okraj sploh še niso okusili njene tragike.

Vagon orlov je zgorel

Cirkuško podjetje Busch je nedavno potovalo iz Lodza. Sedanjeza Litzmannstadta, v Slezijo. V vozu krotilec ptičev Billyja Jenkina se je na tej vožnji odigrala pravcata tragedija.

Izbruhnili so ogenj, ki je zajel vse ptičje kletke. Mnogi orli, jastrebi, sove in drugi ptiči so zgoreli, ker jih niso utegnili rešiti o pravem času. Krotilec si je prizadeval, da bi udušil požar, pa je dobil pri tem sam hude opekline. Jenkinsove dressure ptičev so svetovno znane. Uničenje te ptičje skupine pomeni za cirкус Busch hud udarec, kajti zbirka nima primera v sodobnem cirkuškem svetu.

Čedalje več slepote

Nedavno se je vršil kongres nemških okulistov v Draždanah. Udeležilo se ga je okoli 300 strokovnjakov, ki so obravnavali očesne bolezni z ozirom na vojno. Ker se raznašajo glasovi, da ljudje vedno bolj trpe za takozvano »nočno slepoto«, so zdravniki izjavili, da ta ne izvira od zatmenjevanja, temveč od tega, ker ljudje ne postopajo pravilno. Da se oko privadi teme, potrebuje od 2 sekund do 2 minuti časa.

Prava »nočna slepota« nastaja samo zaradi pomanjkanja vitamina A. Ta pa se nahaja v maslu, špinati, paradižnikih in salati. »Nočna slepota« se torej ne more označiti za bolezen, ki prihaja od vojne.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da pripravlja nemška vlada carinsko in denarno unijo z Nizozemsko in skandinavskimi državami;

da je portugalska vlada izdala odstopitvenemu rumunskemu kralju Karlu dovoljenje za bivanje na svojem ozemlju;

da bo Rusija zavzela prvo mesto v sušanji trgovini Švedske;

da je došel v Avstralijo transport nemških in italijanskih ujetnikov iz Anglije;

da kontrolira Nemčija trenutno 1.596.000 kvadratnih km prostora s 159.506.000 prebivalci, Rusija 21.632.000 kv. km z blizu 200.000.000 prebivalci, dočim ima Velika Britanija v Evropi samo 346.000 kv. km ozemlja z 48 milijoni prebivalcev;

da bodo imele nove ameriške oklopnice po 45.000 ton;

da je Amerika ukinila svoja diplomatska zastopstva v baltičkih deželah;

da grade v Batočanih na Slovaškem novo industrijsko mesto;

da je letošnja žetev na Švedskem za polovico manjša od lanske;

da je francosko sodišče obsodilo atentatorja Herschela Grünspana, ki je ustrelil nemškega poslankega svetnika von Ratha, na dvajset let ječe;

da je doslej priletelo v Gibraltar 86 francoskih aeroplanov s piloti;

da je bil general Tatekava imenovan za novega japonskega poslanika v Moskvi;

da je švedska vlada uvedla nakaznice za kruh in testenine;

da je dobil bivši rumunski kralj Karol zaenkrat dovoljenje za štiritedensko bivanje na švicarskem ozemlju;

da je dobil koncern Wintershall koncesijo za raziskovanje petrolejskih polj na Madžarskem v bližini madžarsko-jugoslovenske meje;

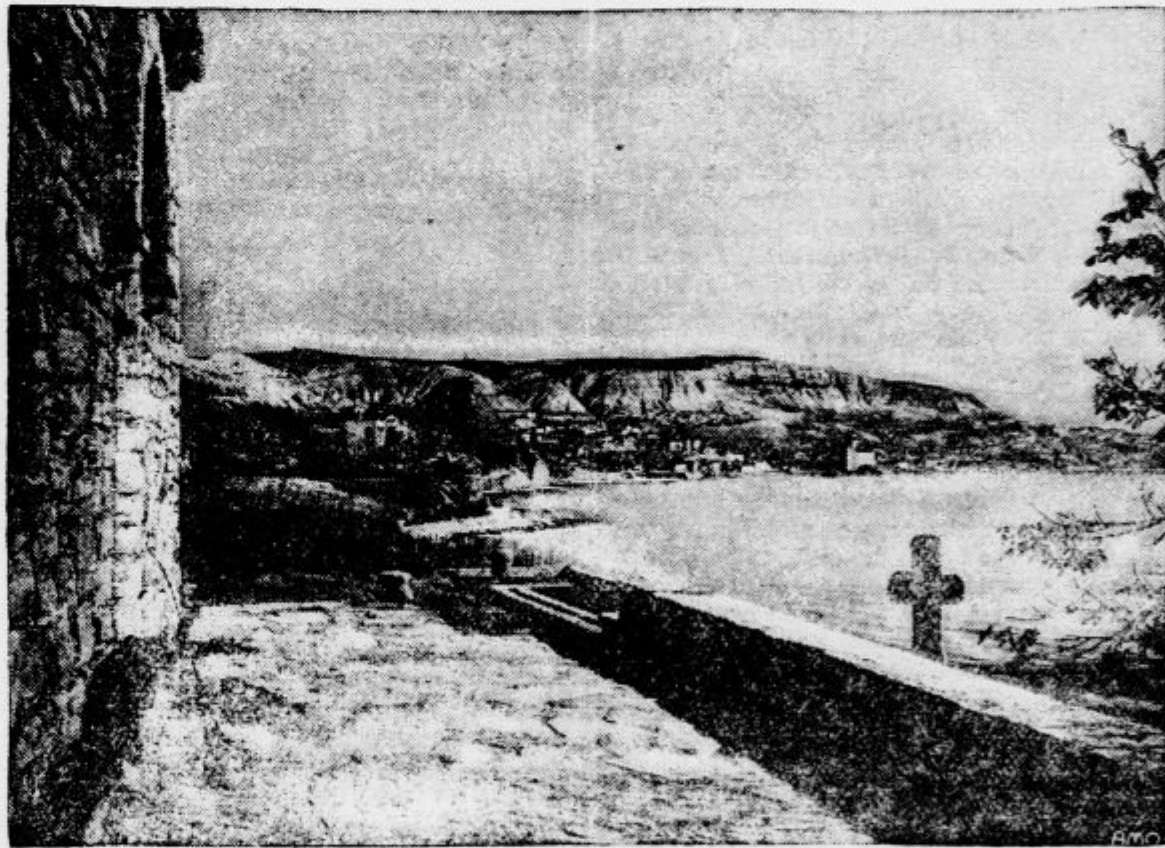
da je danska plavalca Rahnilda Hwegerjeva dosegla svetovni rekord v crawl. Preplavalja je 400 m daljave v 5.05 minutah.

Angleški piloti

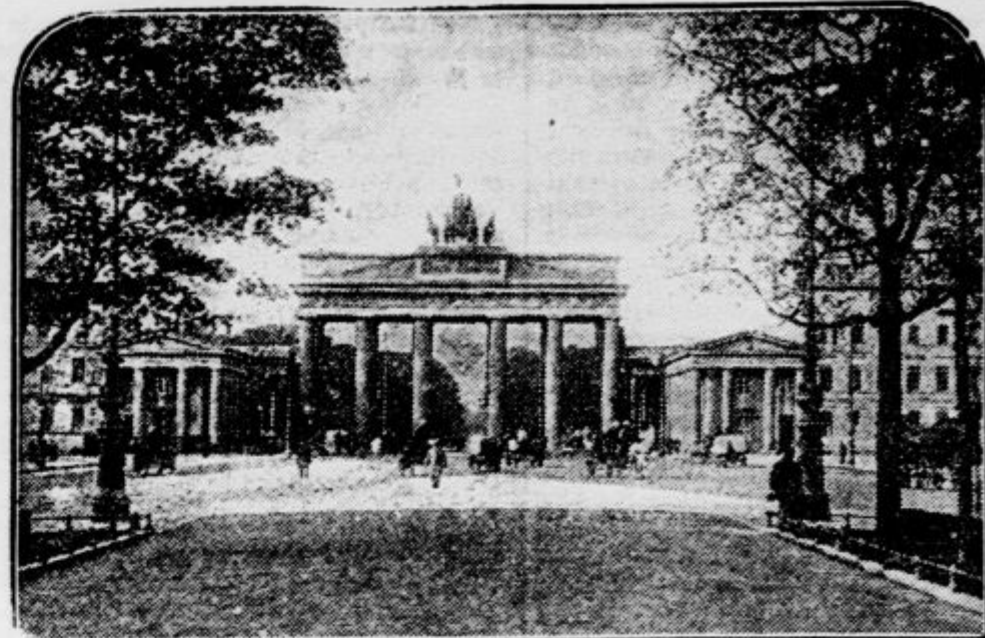
hitijo k letalom, da se z njimi dvignejo v zrak proti sovražniku

Pogled na Balčik

Z južno Dobružo dobi Bolgarija od Rumunije tudi Balčik, pristanišče ob Crnem morju

Brandenburška vrata v Berlinu

kamor so bile v zadnji noči vržene angleške bombe

Ali bodo zdržali napade?

Razsvetljava kakor bi sijalo polnočno sonce...

Švedski listi, ki imajo svoje dopisnike v angleški prestolnici, objavljajo poročila o nemških napadih na London in vprašujejo, kako dolgo bo moglo prebivalstvo prenašati silovitost napadov, ki jim v zgodovini vojne ne poznajo primere. Nočni požari, pravi »Stockholms Tidningen«, so spremenili mračni nočni London v mesto svetlobe. Ogenj za ognjem se ponavlja. Tlak in zrak se treseta kadar treskajo bombe na zemljo.

Učinek velikih bomb je naravnost fantastičen. Izza zidov velikih skladišč se dvigajo oblaki dima. Stanovanjske hiše v bližini je uničil požar. Razdejanost po plinski vodi in vodne napeljave. Vzdržljive nabrežje,

kjer so se prej vrstila skladišča v dolgih vrstah, se razliva široka reka katrana. Nima smisla tajiti razdejanja, ki so ga povzročili napadi na London. Ogenj, ki je te dni pustošil v Londonu, spominja na veliki požar, ki ga je to mesto doživelo l. 1666., ko so zgorele tri četrtine mesta. Nikoli ne bom pozabil noči, pravi dopisnik, ki je bila tako svetla, kakor da je sijalo polnočno sonce v polarnih krajih...

Po vesteh italijanskih listov zapuščajo Londončani mesto v desettisočih. Prebivalstvo se usmerja proti severu, kjer upa, da bo našlo varno zaščito pred nemškimi letalskimi napadi.

118. obletnica neodvisnosti Brazilije

Prešlo soboto so obhajali v Rio de Janeiru 118. obletnico neodvisnosti Brazilije. Ob tej priliki so priredili vojaško parado, katere se je udeležilo 20.000 mož. Prezident Vargas je imel nagovor na mladino ter je pozval vse državljane na delo za blaginjo države. Položen je bil tudi temeljni kamen v spomin zaslužnega kancelarja Ria Branca.

Tardieujevo zdravje se boljša

»Figaro« demantira vest, da je bil bivši francoski ministrski predsednik André Tardieu prepeljan v zavod za umobolne. Tardieu se nahaja v zdravniški oskrbi pri svojih prijateljih in njegovo stanje kaže razveselivo izboljšanje.

Zaplenjena vila

Na podlagi dekreta, ki določa zaplenbo imetja sovražnih državljanov, je italijanska vlada odredila zaplenbo vile »Pianorec« v Lucci, ki je last bivše avstroogrške cesarice Zite Parmške.

Tri nove tvornice za orožje v Kanadi

V Kanadi so zadnji čas zgradili tri nove tvornice za izdelovanje orožja. Zgraditev tvornice je veljala 17 milijonov dolarjev. Tvornice bodo začele obratovati v začetku l. 1941. ter bodo proizvajale topove, puške in kemične predmete.

Gledališče za Nemce v Parizu

Nemške oblasti v Parizu so uredile prostore dosedanjega gledališča »Empire« za gledališke predstave za nemško vojaštvo v prestolnici Francije. Oder je zamišljen kot stalna ustanova.

Zopet kava v Nemčiji

V začetku drugega leta vojne se je prehrana v Nemčiji toliko popravila da dobi ta mesec v Berlinu vsak prebivalec poseben dodatek 75 gramov kave. Odredba velja samo za osebe, ki so prekoračile 18. leto starosti.

Spalna bolezen v Tokiju

»Asaki Šimbun« poroča, da se je v Tokiju pojavila epidemija spalne bolezni. Dosele je umrlo 56 oseb.

A NEKDOTA

Kadar je kakšen učenec vprašal Rembrandta, kako je prav za prav treba slikati, ga je Rembrandt nekaj časa zvito motril, potem pa mu je zašepetal v uho: »Vzemite v roko čopič in začnite!«

VSAK DAN ENA

»Koliko stane vožnja do postaje?«
»Trideset dinarjev.«
»In za prtljago?«
»To popeljem zastonj.«
»Torej dobro. Odpeljite prtljago, jaz pa grem na postajo peš.«

(Vart Heme)

Suzanne Normand:

Prijatelja

Ob devetih je odhajal avtobus iz Nice v Mentono. Sofer je neprestano trobil za mudnikom, ki so hiteli z vsa naglico, da bi avtobus še ujel. Med njimi je bil tudi mlad, morda tridesetleten mož lepe zunanosti, ki je podpiral starega, malo šepavega gospoda.

Martina je mirno gledala na to naglico. Sedela je že dolgo v avtobusu s knjigo na kolenih. Tam se ni bilo videti nič posebnega, toda ko se pride za mesto, po cesti navzgor, se pojavi morje kakor neizmeren kos mehke svilne, modrejše od neba. In daleč nekje se potem izgublja kakor košček nemogočih in lepih sanj.

To so bili zmeraj trenutki, ko je bilo Martini žal, da je sama in nima nikogar, da bi se v takih trenutkih veselila z njim. Vedno in vedno sama — kakšno življenje? Potovati sama, kadar ima dopust, hoditi sama po lepih mestih in muzejih, delati, živeti sama — zakaj?

V Mentoni so izstopili Potniki so imeli poldrugo uro prosto. Martina je hitro odšla iz množice pred avtobusom in krenila v slaščičarno na sladoled. Stari gospod, ki ga je podpiral sin, je tudi prišel na trg in nehoti pogledal za lepim dekletom ter rekel:

»Gilbert, glej, kakšno dekle!«

»Krasna, res —« je pritrdil Gilbert in si poravnal lase nazaj.

Ko je šla Martina po lepem starem stopnišču k cerkvi, ki je pravi italijanski biser, je zaslišala za seboj nagle korake. Ko se je zgoraj naslonila na ograjo, se je nekdo za njo ustavil. Ozrla se je in spoznala mladega moža iz avtobusa. Spogledala sta se brez nasmeha, brez pozdrava in se spet zadržala na morsko gladino hiacintove barve. V daljavi — in čisto sama — kakor Martina, je plula ladja z rdečimi dimniki.

Izmed potnikov so ostali vsi spodaj pri sladoledu in oranžadi. Tudi majčkena sreča. — Zdajci se je Martina obrnila in rekla trdo, ker je s tem merila v svoje srce:

»Ali ne veste, prosim je li v Mentoni še hiša, v kateri je živel Katarina Mansfieldova in v kateri je, hudo bolna, napisala del svojega slavnega romana »Zurnale?«
»Oh, ne, ne,« je zajecjal Gilbert. »Ne vem, nimam pojma. Nikoli nisem čital ničesar od Katarine Mansfieldove.«

Videti je bil jezen, kakor podražena mlada žival. Obrnil se je in hitel s stopnic. Martina se je sproščeno zasmejala.

Drugi dan pa sta se oba srečala na postaji v Nici. Očitno sta čakala na brzi vlak proti Parizu.

»Prosim, ali ste našli hišo, v kateri je

delovala Katarina Mansfieldova?« jo je ogovoril Gilbert in se lahko smehljal.

Zmajala je z glavo.
»V Parizu?«

»Kakor vi,« je odgovoril. »Ako dovolite, se lahko voziva skupaj in mi boste kaj povedali o Mansfieldovi.«

»To se čudim,« je rekla Martina z nežno ironijo! »ne spominjam se, da bi bila midva skupaj študirala.«

»No, mislite si,« se je zasmel Gilbert, »da sem eden izmed vaših znancev, ki vas obišče v vašem vagonu.«

Vlak se je prijetno zibal. Na desni so bili vrtni citronovci, vrtni kakor iz pravljice. Na levi strani je bilo morje, in v njegovih valovih so se kopale pinije in zlatordeče skale. Martina in Gilbert sta se pogovarjala o velikih rečeh: o zakonu, ljubezni in prijateljstvu.

Gilbert je propagiral prijateljstvo. Vedno in v vsem. In dasi mu je Martina prikimala in dasi je sama premišljala čisto o njem kakor o najboljšem zdravilu današnjega časa, je začela hipoma biti na dnu svojega srca drugačnega naziranja. Gilbert je bil tako ljubeč, tako vesel in deško prijeten. In okrog in okrog je padala noč z zvezdami in sni.

Na postaji v Parizu sta se poslovila. Gilbert, inženjer v podjetju svojega očeta, seveda ni veliko čital.

»Zobrazevala vas bom,« se je smejala Martina. »posojala vam bom knjige in hodila z vami na razstave.«

»Prav kmalu, ampak gotovo!« se je smejal Gilbert.

Toda naslednji dnevi v Parizu so pokazali, da je Gilbert zaposlen deloma s svojim delom, deloma s svojo razčlenjeno rodovino, deloma z znanci — Martina je bila kakor vedno sama in bi bila rada dala ves svoj prosti čas Gilbertu. Tu pa tam sta se shajala v kavarnah, pri mizici za dva — njuno razmerje pa je ostalo, kakršno je bilo — dobro prijateljsko, nič več in nič manj. Le včasih je Gilbert omenil, da Martina njegovemu očetu zelo ugaja. Tega je bila vesela.

Gilbert je bil ljubezniv in vesel mož današnje dobe in, kadar ni bila Martina nič kaj dobre volje, se je sestanku izmuznil in šel tja, kjer je bilo veselo in brezskrbno.

Nekega dne je rekel: »Lejte, Martina, 14. julija je v Baule velika slavnost. Ali bi ne hoteli z menoj tja? Odpeljala bi se v soboto zvečer in v ponedeljek jutraj bi se vrnila.«

»Za dva dni?« je rekla Martina. Biti z njim dva dni? Pogledala ga je. Bil je takšen, kakor sicer, odkritosrčen in miren.

Martini se je nekoliko stisnilo srce.
»Stopil bi na vlak v Orsagu ob 16.20, vi pa bi lahko vstopili na postaji Austerlitz. Kaj pravite k temu?«

»Pa zakaj?« se je začudila Martina in zardela.

»Moj Bog, zato, ker bi me lahko kdo iz moje rodine spremljal.«
Morda stari gospod, je pomislila Martina,

stari gospod, ki mu je ugajala? In če sta prijatelja, čemu te bojazni?

Dva dni pred 14. julijem je telefoniral Gilbert:

»Torej velja? Ne boste odklekli? Gotovo?«

»Da, velja,« je odgovorila in položila slušalo. Rada bi jokala, toda ali se kdo joka zaradi prijateljstva? Prepričana je bila da mu bo po telefonu pošteno povedala.

Toda zakaj je vedno čakala? In na kaj je čakala?

Zadnjo noč ni zatislila očesa. Zjutraj pa je sama sebe zalotila, da meče z veliko naglico vse potrebne reči v kovčeg. Vse njene kretnje so kričale: »Da, da, da.« medtem ko je srce pravilo tiho in boječ: »Ne.«

Ko se je popoldne vrnila iz ministrstva, se je iznova ozrla da kovčeg kakor v vročici, potem pa je legla na otoman. Zdjaj se je bližal trenutek, ko zapušča Gilbert dom svoje rodbine, tisto lepo hišo na vrtu: v spremstvu očeta ali pa katere izmed njegovih lepih sester se pelje na postajo.

In odslej ni spustila oči z zapestne ure: vlak pelje na avsterliško postajo in Gilbert pogleda skozi okno, pa vidi da Martine ni tam. — Martina je držala uro v roki, in njene oči so sledile minute in sekunde, ki so malone zvenele v njenem srcu.

Vlak odhaja.

Gilbert zmigne z rameni in sede v kot vagona. »Neumno dekle, pokvari izlet, da, tako nekako pravi — slaba prijateljica, da, tako nekako.«

In Martina se je razjokala.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerko

veščo vseh del, za leto- viški kraj na Gorenjskem, sprejemam takoj. Ponudbe na ogl. oddel. Jutra pod »Stalno«. 25003-1

Gospodično

iz boljše hiše, staro 18 do 20 let, ki svira ka- vira, skromni kot prakti- kantino za obiteljski orkester. Začetna plača din 600 in cela oskrba v hiši. Ponudbe posla- ti: G. J. J. Vitez, Za- greb, Kriška ul. 17. 24992-1

Elektroinstalater

mlajši, dobi takoj služ- bo. Ponudbe na ogl. od- del. Jutra pod »Stalno«. 25065-1

Službe išče

dajanje naslova 5 Din najmanjši znesek 17 Din. Vsaka beseda 50 par. davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din.

Natakarica

mlajša, moč, išče mesto v dobri gostilni. Vajena pomoči pri gospodinj- stvu. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zmo- na in vajena«. 25070-2

Službo

blagajničarke za trgovino, hotel, ka- varno ali kot prodajal- ka, oziroma tudi za go- spodinjo k starejšemu gospodu event. z otroci iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Kar- kol«. 25050-2

Brivski pomočnik

žel. premeniti službo. Cenj. ponudbe na pod- Jutra, Celje, pod šifro »Marjiva«. 25062-2

Tovorni avto

in DKW zelo dober, za nizko ceno naprodam. Olizeri, Beethova 14. 25081-10

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za vadenje

klavirja iščem za dvakrat tedens- ki pouk v sredini mesta klavir. Ponudbe pod »Proti plačilu« na ogl. odd. Jutra pod »Stalno«. 25060-4

Nemščina,

francoščina, klavir. Strokovni pouk (tudi pomočniški pouk) pri- pripravi za izpite) nudi A. Potocnik, drž. diplomir- an. — Večletna učna praksa. Cena zmerna. Groharjeva 2, vhod Tr- žaška cesta 1-I. 25036-4

»EMONA« cvetlični čaj

naša zdrava narodna pijača, ki nadkriljuje vse inozemske čaje.

Poskusite »EMONA« cvetlični čaj! — Nobenega drugega ne boste več hoteli. — Originalni ¼ kg paketi Din 16.— v trgovinah.

Proizvajal: LEKARNA MR. BAHOVEC, LJUBLJANA.

Šiviljo

iščem na dom za 10 dni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj«. 25062-1

Kuharica -

gospodinja starejša, z večletnimi izkušnjami, sprejme v večji trgovski hiši na dobi. Plača po dogo- voru. Navesti dosega- nje službe. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Za- neseljiva kuharica«. 25048-1

Vedovodni

inštalater samo kvalificirana moč, mlajši in več, se spre- jem takoj. Naslov v vseh posl. Jutra. 25084-1

Frizerka

samo dobra in hitra moč, dobi takoj službo. Salon Primo, Dolenska cesta 20. 25077-1

Frizerko

pevskoizvedno moč, za vodno in železno ondu- lacijo, sprejme J. Godi- na, Sv. Petra c. 3. 25074-1

Urarskega

pomočnika dobrega, prvotno moč, sprejem takoj. Plača dobra. Jakob Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg. 24905-1

Službo knjigovodje

blagajnika, skladničnika pri kakršni koli slo- vene, star 24 let, z zna- njem nemščine, srbohr- vščine, slovenske in strojeopisja. Nastop takoj. Prva in stalna slu- žba. Ponudbe posla- ti: ogl. odd. Jutra pod šif- ro »Poštenih krštan- skih staršev«. 25047-2

Knjige

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Sofersko knjigo

Stolfa: »Samovoza« ku- pim. »Metall«, Gospo- svetska c. 16. 25069-8

Auto, moto

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Avto Topolino

odprt ali zaprt, rabljen, kupim. Ponudbe na Deržić, Kamnik 43. 24989-10

Prostor za

avtomobilnico iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj lokal«. 25080-19

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Posojila

dajemo našim članom in varčevalcem. Ugodni po- goji. Vloge obrestujejo po 5 odstotkov. Vsi var- čevalci brezplačno zava- rovani. Zadruga »Moj Dom«, Ljubljana, Dvor- žakova 8. Iščemo pover- jenike. 199

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parcela

v bližini postaje D. M. v Polju, ki meri 4222 kv. m, se ugodno pro- da. Polzeve se Zg. Kašelj št. 14. 25067-20

Vogalno parcelo

za Bežigradom prodam. Cena ugodna. Poljska Jermaleva cesta 7, št. 14. 25067-20

Tri parcele

v bližini Celovške ceste se takoj prodajo. Mi- škec, Jernejeva 22, št. 14. 25066-20

Kupim

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Betonski mešalnik

ca 150 l kupim. Vrhov- nik, Askercova 42. 25002-7

Stare moške obleke

čevlje, perilo, pohištvo itd. kupujem. Pridem na dom. Dopolnica za- dostavlja. Alojzija Dra- me, Ljubljana, Gallus- sova nabrežje 29. 24310-7

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekarija

se odda v najem v št. Vku rad Ljubljano 69. 25063-17

Garažo

za osebni avto iščem v prostoru med progo Vr- tača — Mirje in Ljub- ljano. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Garažo«. 25054-17

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Izjava.

Podpisana preklečujem in oblažujem vse zlobne in neresnične besede, s katerimi sem kritiziral ali žalil mladih in pripra- vi za izpite) nudi A. Potocnik, drž. diplomir- an. — Večletna učna praksa. Cena zmerna. Groharjeva 2, vhod Tr- žaška cesta 1-I. 25036-4

Trisobno

stanovanje s kuhinjo in kopalnico in pritliklami, sredi mesta, oddam s 1. ok- tobrom. Polzeve se te- lefon 2367. 25060-21

Ima v zalogi

Otomane SEVER — Marijin trg 2
Modroce vrhne pod Din 180, spodnje 260, dobre posteljne odeje od Din 135 dalje. Prepričajte se sami!

Šumski inženjer

po možnosti pooblaščen, ki je več v obdelavi bukovega gozda in oglastvu

se sprejme

za večjo eksploatacijo gozda v Srbiji. — Ponudbe z obšir- nim živopisom in sliko poslati na »SEDMO SILO«, Beograd, poštni pretinac 728, pod »Šumski inženjer«.

Zahvala

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše ljubljene sestre, svakinje, tete, gospe

Amalije Gorn

roj. Punčuk učiteljice v pokoju

se najtopleje zahvalujemo.

Dol. Logatec, 9. septembra 1940.

Rodbine: Punčuk, Winkler

Lokali

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Pisarniški prostori,

obstoječi iz dveh sob in pritliklami, poleg sodi- šča, se oddajo v najem s 1. oktobrom 1940. Na- slov v vseh posl. Jutra. 25068-19

Stanovanja

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosobno

stanovanje iščem. Točen plačnik Miha Erjavec, Igriška ul. 6. 25068-21a

Stanovanje

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Podjetniki!

V najem se odda dvo- stanovniška vila s pro- stornimi kletmi, gospo- darskim poslopjem, ve- likim vrtom tik drž. ce- ste v mestu na Dolnji- skem, ki se bo tlako- vala. Stavba je pri- pravna za vsako obrt, zlasti gostinstvaško. Vi- la tudi napredaj. Po- nudbe pod šifro »Dones in bodočnost« na ogl. odd. Jutra. 25073-21

Trisobno

stanovanje s kuhinjo in kopalnico in pritliklami, sredi mesta, oddam s 1. ok- tobrom. Polzeve se te- lefon 2367. 25060-21

Mlada zakonca

iščeta enosobno stano- vanje za 1. oktober. Po- nudbe pod »Cel dan od- setna« na ogl. odd. Ju- tra. 25063-23a

Lepo kletno

stanovanje za remiso oddamo čed- ni stranki dveh oseb. Pojsenila v trgovini Co- lovška c. 14. 24939-21

Soba odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Bežigrad

oddam opremljeno son- čno sobo s separatnim v- hodom s 15 septem- brom. Lihartova 9-I. 25061-23

Soba

popolnoma novo opre- mljena, za dve osebi, s posebnim v- hodom in kopalnico, se odda. Pri- skovec 8. 25045-23

V vili na Mirju

oddam lepo opremljeno son- čno sobo stalnemu gos- podu. Naslov v vseh posl. Jutra. 25046-23

Starejšega gospoda

sprejemam za stanovanje in v domačo oskrbo, ali dva mlajša dijaka. Na- slov v vseh posl. Jutra. 25076-23

Opremljena soba

lepa, velika, s posebnim v- hodom, s skuparbo kopalnico, se takoj od- da stalni, boljši osebi. Kolodvorska ulica 28, II. nadst., desno. 25075-23

Sobe išče

Vsaka beseda 50 par. davek 3 din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 12 Din.

Prijeten dom

nudim dijakinji. Klavir, kopalnica. Poljska c. 19, II. levo. 25062-22

Dijaka soba

s klavirjem oddam. So- ben v- hod. Hrana te- na. Naslov v vseh posl. Jutra. 25069-22

Lepa soba

velika, zračna, snažna, s kopalnico, se takoj od- da. Dvorakova 13. 25066-23

Dijaka

sprejemam v lepo zračno sobo z vso oskrbo. Upo- raba kopalnice. Naslov v vseh posl. Jutra. 25055-22

3 dijake ali

dijakinje sprejemam na stanovanje in hrano. Uporaba ko- pavnice, klavir. Naslov v vseh posl. Jutra. 25079-22

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kislo zelje

novi, prvotno v sod- kih, dobavljajo po naro- čilu in najnižji ceni Gu- stav Erjavec, Ljubja- na, Kodoljevo. Povšeto- va 47. tel. 25-91. 186-33

Dragocenosti

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato

kupuje po najvišjih cenah

CERNE - julevir

Ljubljana, Wolfova ulica

Za premogovnik Holmec pri Prevaljah

iščemo rudarskega (jamskega) paznika

absolventa nižje rudarske šole, ki ima nekaj let prakse. — Prošnjo s kratkim življenjepisom, podatki o dosežanih službi in z navedbo zahtevane plače je poslati na naslov: Rudarska zadruga Bohemija, rudnik Pečovnik pri Celju.

Iz življenja na deželi

Iz Tržiča

— Odhod župnika. V nedeljo 1. t. m. je zapustil tržičsko faro župnik Anton Vovk, ki je župnikoval med nami dvanaest let. Deloval je na vseh področjih javnega življenja, zlasti v zadrugah, v prosvetnih društvih in v občinski politiki; zadnja leta je bil tudi občinski odbornik. Na sej ob- činskega odbora 29. avgusta, ki je bila zanj poslovilna, je bila sklenjena prodaja najlepšega dela parcele za Virjem prosvet- nemu društvu oziroma župniji.

— Popravilo vodovoda se je že začelo. Prevzelo ga je podjetje inž. Jospa Dedka iz Ljubljane. Licitacija za tlakovanje drž- avne ceste skozi Tržič pa ni uspela in bo ponovno razpisana.

— Položaj delavstva v Tržiču postaja dan za dnem težji. Draginja raste, dohod- ki so pa ostali isti, v predelici so postali celo še nižji, ker se obrat zaradi pomanj- kanja bombaža vedno bolj reducira. V ne- katerih oddelkih bodo delali, počenši s te- kočim tednom, samo po 4 ure na dan. Po- višek mezd, ki so ga dala podjetja delav- stvu v zadnjih mesecih, nikakor voč ne za- došča. Gospodu županu, ki je v svoji vne- mi za blagor delavstva v zadrugi Ru- no, kateri načeluje, povišal mezde za 25 par na uro, bi svetovali, naj se pobrži za ce- leno prehrano prebivalstva, namesto da skrbi za to, s kom govori občinski tajnik.

Iz Prekmurja

pm— Skoro sto let je dočkal živši dol- goletni upravitelj veleposelte v Rakitčanu g. Janez Schweinhammer. Bil je v visoki starosti še vedno krepak in niče ni prič- koval, da ga bo smrt pobrala pred stolet-

ETERNA URE

Dobivajo se v vseh prvovrstnih strokovnih trgovinah

Prazno snažno sobo

išče zakonski par. Po- nudbe pod »V službi« na ogl. odd. Jutra. 25051-23a

Opremljeno sobo

sredi mesta, s posebnim v- hodom, išče soliden go- spod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Poseb- nim«. 25072-23a

Dijakove sobe

Dijaku nižješolcu oddam sobo v centru mesta. Naslov v vseh posl. Jutra. 25059-22

Pojitnice doma

Letos ni pravega vreme- na. Ščitite se doma z našo patentirano ultra- violetno obsevalko Ori- ginal Bub. Po par obe- vanjih dobite lepo spri- no jarno pot. Zahte- vajte prospekt! Jugo- patent, Ljubljana, Dvor- žakova 8. Sprejemno zastopnike. 25371-37

Od Vas

je vsino, da imate obleko vedno

PREMOG

KOKS — DRVA nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PREMOG

KOKS — DRVA nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

KLIŠEJE

ENO VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PREMOG

KOKS — DRVA nudi

I. Pogačnik

BOHORICEVA 6

Srečke državne razredne loterije za I. razred novega 41. kola se živahno prodajajo. 41. kolo sreče nam daje zopet novo upanje.

Ce še niste imeli prilike zadeti večjega dobitka, kupite sedaj srečko v Planinškovi kolekturi »Vrelec sreče«. Tudi Vam bi z veseljem izplačal kak večji dobiček Vaš domačin.

Zrebanje I. razreda bo 11. oktobra. Cene srečk 1/1 din 200.—, 1/2 din 100.—, 1/4 din 50.—.

Priporoča se vsem glavna kolektura državne razredne loterije

„VRELEC SREČE“

Aloizij Planinšek, Ljubljana

Beethovnova ulica 14

Telefon 35-16

Boljše brije in dalje traja ...

010 mm
008 mm
006 mm

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

Trstije za strope

iz najboljšega materiala, vezano s pobakreno žico izdeluje in dobavlja

Jos. R. Puh, Ljubljana
ZALOGA JUGOLIT PLOŠČ
Gradaška ulica 22. Telefon 2513

DAMO

izobraženo, s finim in taktim nastopom, od 25 do 35 let, samsko ali neodvisno vdovo brez otrok, išče za vodstvo gospodinjstva in ordinacije, zdravnik, vdovec, na visokem položaju v večjem mestu Jugoslavije. — Hrana in ev. stanovanje prosto. Plača po okolnostih in dogovoru. Gospodarska neodvisnost zaželjena. Ponudbe z životopisom in fotografijo na ogl. odd. »Jutra« pod

RAZGLAS!

Občina Jesenice razglasa, da se bo vršila II. PISMENA OFERTALNA LICITACIJA za oddajo sledečih del za Delavski dom na Jesenicah in sicer za

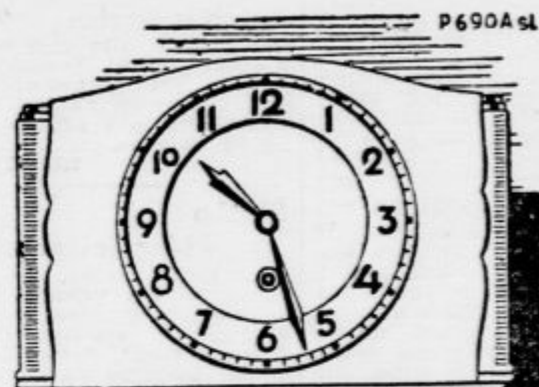
1. težaška, zidarska in železobetonska dela,
2. dela iz umetnega kamna,
3. kleparska dela.

Licitacija bo dne 21. septembra 1940 ob 11. uri dopoldne pri podpisani občini. — Podrobnosti za oddajo in proračunske predloge se dobe v obč. pisarni.

Občinska uprava Jesenice,
dne 5. septembra 1940.

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Mnoge gospodinje
niti ne slutijo

kako udobna, koristna in lepa je v kuhinji lična Junghansova kuhinjska ura. Okusne oblike, dolga trpežnost in nizke cene — to so prednosti svetovno znanih

Junghans
UR

Z ZNAMKO ZVEZDE

DOBIJO SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH Z URAMI

AKTUAR

pravkar dovršivši zavarovalno tehniko z državnim izpitom v Pragi, ki govori in piše poleg hrvatskega tudi nemški in češki jezik, ISČE zaposlenja. — Ponudbe pod »Sposoban« na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9.

IZREDNI OBČNI ZBOR

TISKOVNE ZADRUGE r. z. z o. z. V LJUBLJANI
se vrši

dne 20. septembra ob 18. uri v njenih uradnih prostorih, Dalmatinova ul. 10
s sledečim dnevnim redom:

1. poročilo načelstva,
2. sprememba pravil po zakonu o gospodarskih zadrugah,
3. volitev upravnega odbora,
4. volitev nadzornega odbora,
5. slučajnosti.

Vabimo Vas, da se kot član zadruge občnega zbora zanesljivo udeležite.

NAČELSTVO TISKOVNE ZADRUGE
v Ljubljani

Gospa KAROLINA KIFFMANN naznanja globoko užaloščena v lastnem imenu kakor tudi v imenu svojih otrok in vseh rodbinskih članov, da je njen ljubljani soprog, gospod

Rudolf Kiffmann star.
mestni stavbenik

po kratkem težkem trpljenju, nepričakovano preminul v Grazu v 72. letu starosti v ponedeljek, dne 9. septembra ob 1/4 na 12. ponoči.

Pogreb dragerega pokojnika bo v četrtek, dne 12. septembra ob pol 17. uri iz kapele mestnega pokopališča na Pobrežju k rodbinski grobnici.

Maribor, dne 10. septembra 1940.

Vsemogočni Bog je danes po težkem trpljenju in po večkratnih sv. tolažilih za umirajoče v njeni častitljivi starosti 79 let poklical k sebi v večnost našo nad vse drago nepozabno soprogo, zlato mamó, staro mamó, sestro, svakinjo, teto in taščo, gospo

Kincl Marijo - Adamovo

posestnico in gostilničarko v St. Juriju ob juž. žel.

Blago pokojnico bomo sprenili v petek 13. septembra ob pol 5. uri popoldne iz hiše žalosti v Celju, Kralja Petra cesta 31/II, na mestno pokopališče v Celju in jo položili tam v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Sv. maša zadušnica pa bo v soboto ob 8. uri zjutraj v farni cerkvi v St. Juriju ob juž. žel.

Celje, St. Jurij ob juž. žel. dne 10. septembra 1940.

Žalujoči soprog Kincl Adam in neotolažljiva hčerka-edinka Marija Rus, roj. Kincl; dr. D. Rus, drž. tožilec, zet in Peter Rus, vnuk, ter ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

Umrli nam je naš srčno ljubljani soprog, dobri očka, dedek, brat, stric in tast, gospod

Rape Andrej
ban. šol. nadzornik v pokoju

Na zadnji poti ga spremimo v petek, dne 13. septembra 1940 ob pol 6. uri popoldne z žal. iz kapele sv. Nikolaja k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 11. septembra 1940.

Žalujoči ostali

Državna razredna loterija

Ker je loterijski načrt preteklega 40. kola s svojimi zanimivimi spremembami naletel na veliko odobravanje pri kupovalcih srečk in so srečke, prevzete od strani pooblaščenih prodajalcev in njihovih preprodajalcev, bile skoro vse razprodane, je državna razredna loterija ohranila ta načrt v veljavi tudi za nastopajoče 41. kolo srečk.

Srečke I. razreda 41. kola so gotove in bodo dane v prodajo z dne 12. septembra 1940 v 100.000 celih srečkah, ki bodo izžrebane:

I. razred 11. oktobra 1940. 1.

II. razred 12. novembra 1940. 1.

III. razred 13. decembra 1940. 1.

IV. razred 13. januarja 1941. 1.

V. razred od 8. februarja do zaključno 6. marca 1941. 1.

Cena srečkam za vsak razred je sledeča: ena cela srečka din 200.—, ena polovica din 100.— in ena četrtina din 50.—.

Skupna vrednost dobitkov v 41. kolu znaša

din 65.000.000

V vseh petih kolih je 7 premij in to: po din 2.000.000.—; po din 1.000.000.—; 3 po 500.000.— in 2 po 300.000.—.

Poleg teh premij so še sledeči večji dobitki in to: 7 po 200.000.—; 16 po 100.000.—; 17 po 80.000.—; 17 po 60.000.—; 19 po 50.000.— in 17 po 40.000.— kakor tudi večje število drugih večjih dobitkov. V najsrečnejšem primeru z možnim združenjem premije in dobitka v V. razredu je mogoče dobiti na eno celo srečko

din 3.200.000

Za izplačilo dobitkov jamči država kraljevine Jugoslavije. Srečke je mogoče dobiti pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki so skoraj v vseh večjih krajih države.

Pobližja navodila z loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.